

1

Αποκάλυψη 1:1 Η Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού, που έδωσε σ' αυτόν ο Θεός, για να δείξει στους δούλους του, εκείνα που σύντομα πρέπει να γίνουν, και τα φανέρωσε, στέλνοντας με τον άγγελό του στον δούλο του τον Ιωάννη,

2 ο οποίος μαρτύρησε για τον λόγο του Θεού, και για τη μαρτυρία του Ιησού Χριστού, και για όσα είδε.

3 Μακάριος αυτός που διαβάζει, κι αυτοί που ακούν τα λόγια της προφητείας, και τηρούν τα γραμμένα μέσα σ' αυτή, επειδή, ο καιρός είναι κοντά.

4 Ο Ιωάννης προς τις επτά εκκλησίες, που είναι στην Ασία, χάρη να είναι σε σας και ειρήνη απ' αυτόν που είναι ο Ων και ο Ην και ο Ερχόμενος, και από τα επτά πνεύματα, τα οποία είναι μπροστά στον θρόνο του

5 και από τον Ιησού Χριστό, ο οποίος είναι ο μάρτυρας ο πιστός, ο πρωτότοκος από τους νεκρούς, και ο άρχοντας των βασιλιάδων της γης, σ' αυτόν που μας αγάπησε, και μας έλουσε από τις αμαρτίες μας με το αίμα του,

6 και ο οποίος μάς έκανε βασιλιάδες, και ιερείς στον Θεό και Πατέρα του, σ' αυτόν είθε να είναι η δόξα και η κυριαρχική εξουσία στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

7 Προσέξτε, έρχεται μαζί με τα σύννεφα, και θα τον δει κάθε μάτι, και εκείνοι που τον λόγγισαν και θα θρηνήσουν με την παρουσία του όλες οι φυλές της γης, ναι, αμήν.

8 Εγώ είμαι το Α και το Ω, η αρχή και το τέλος, λέει ο Κύριος, ο Ων και ο Ην και ο Ερχόμενος, ο Παντοκράτορας.

9 Εγώ, ο Ιωάννης, που είμαι και αδελφός σας, και συγκοινωνός στη θλίψη και στη βασιλεία και στην υπομονή του Ιησού Χριστού, ήμουν στο νησί, που λέγεται Πάτμος, εξαιτίας της μαρτυρίας του Ιησού Χριστού.

10 Κατά την ημέρα κυριακή ήρθα σε πνευματική έκσταση και άκουσα πίσω μου μια δυνατή φωνή, σαν σάλπιγγα,

11 που έλεγε: Εγώ είμαι το Α και το Ω, ο πρώτος και ο τελευταίος και: Ότι βλέπεις, γράψ' το σε βιβλίο, και στείλ' το στις επτά εκκλησίες που είναι στην Ασία: Στην Έφεσο, και στη Σμύρνη, και στην Πέργαμο, και στα Θυάτειρα, και στις Σάρδεις, και στη Φιλαδέλφεια, και στη Λαοδίκεια.

12 Και στράφηκα να δω τη φωνή που μίλησε μαζί μου και καθώς στράφηκα, είδα επτά λυχνίες,

13 και στο μέσον των επτά λυχνιών είδα έναν, όμοιον με υιόν ανθρώπου, ντυμένον με ποδήρη χιτώνα, και περιζωσμένον με χρυσή ζώνη κοντά στους μαστούς·

14 το δε κεφάλι του και οι τρίχες ήσαν λευκές σαν λευκό μαλλί, σαν χιόνι και τα μάτια του σαν φλόγα φωτιάς

15 και τα πόδια του όμοια με χαλκολίβανο, σαν να ήσαν πυρακτωμένα μέσα σε καμίνι και η φωνή του σαν φωνή από πολλά νερά.

16 Και στο δεξί του χέρι είχε επτά αστέρια και από το στόμα του έβγαине μια κοφτερή δίστομη ρομφαία και η όψη του έλαμπε, όπως λάμπει ο ήλιος μέσα στη λαμπρότητά του.

17 Και όταν τον είδα, έπεσα κοντά στα πόδια του σαν νεκρός και έβαλε επάνω μου το δεξί του χέρι, λέγοντας: Μη φοβάσαι εγώ είμαι ο πρώτος και ο τελευταίος,

18 κι αυτός που ζει, και έγινα νεκρός και δεσ, είμαι ζωντανός στους αιώνες των αιώνων αμήν, και έχω τα κλειδιά του άδη και του θανάτου.

19 Γράψε όσα είδες, και όσα είναι, και όσα πρόκειται να γίνουν ύστερα απ' αυτά·

20 το μυστήριο των επτά αστεριών, που είδες στο δεξί μου χέρι, και τις επτά χρυσές λυχνίες. Τα επτά αστέρια είναι οι άγγελοι των επτά εκκλησιών και οι επτά λυχνίες, που είδες, είναι οι επτά εκκλησίες.

1:1 Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

“Η Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού, που έδωσε σ’ αυτόν ο Θεός, για να δείξει στους δούλους του, εκείνα που σύντομα πρέπει να γίνουν, και τα φανέρωσε, στέλνοντας με τον άγγελό του στον δούλο του τον Ιωάννη.” Αποκάλυψη 1:1.

Το βιβλίο της Αποκάλυψης είναι ένα από τα πιο συναρπαστικά και αμφιλεγόμενα βιβλία που γράφτηκαν ποτέ. Η Αγία Γραφή γενικά, έχει μύριες και ποικίλες ερμηνείες, αλλά κανένα βιβλίο της δεν έχει ερμηνευθεί με τόσους διαφορετικούς τρόπους όσο το βιβλίο της Αποκάλυψης. Πολλοί είναι εκείνοι που καταφεύγουν σε αυτό το βιβλίο της Αγίας Γραφής για να μάθουν τι θα συμβεί στο μέλλον. Αρκετές εκκλησίες το χρησιμοποιούν για να υποστηρίξουν τη σημασία που αποδίδουν σε τρέχοντα γεγονότα που συμβαίνουν στον κόσμο, ενώ στην αντίθετη πλευρά βρίσκονται πολλοί χριστιανοί διδάσκαλοι, ακόμα και χριστιανικά δόγματα, που θεωρούν ότι η Αποκάλυψη είναι ένα “απαγορευμένο” βιβλίο, ένα βιβλίο που το μήνυμα του είναι τόσο αινιγματικό, ώστε να μην έχει μεγάλη σημασία, φτάνοντας ακόμη και στο σημείο να το θεωρήσουν ως ένα επικίνδυνο βιβλίο για την εκκλησία.

Το πρώτο εδάφιο της Αποκάλυψης μας φανερώνει τον σκοπό του βιβλίου: Είναι μία **“Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού”**. Ο Χριστός είναι το κεντρικό πρόσωπο και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία μπορούμε να πάρουμε σχετικά με το παρελθόν ή το μέλλον θα έχει πραγματικό νόημα μόνο όταν προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε βαθύτερα το ποιος είναι ο Χριστός. Το γεγονός ότι εκατοντάδες δόγματα και διάφορες θρησκείες ισχυρίζονται ότι ο Χριστός είναι το κεντρικό πρόσωπο στο πιστεύω τους, αποδεικνύει ότι ο κόσμος χρειάζεται μια βαθύτερη αποκάλυψή Του. Εκατομμύρια άνθρωποι αναρωτιούνται: “Που ήταν ο Χριστός, όταν Τον χρειάστηκα;”, “Γιατί επέτρεψε να μου συμβούν γεγονότα που κατέστρεψαν τη ζωή μου;”, “Γιατί δεν με βοηθάει στα προβλήματά μου, παρόλο που τηρώ όσα προστάζει η εκκλησία;” Το βιβλίο της Αποκάλυψης απαντά σε όλα αυτά τα ερωτήματα ρίχνοντας φως στην κοσμική διαμάχη μεταξύ του καλού και του κακού, η οποία επηρεάζει κάθε άνθρωπο που ζει σήμερα ή έζησε στο πέρασμα των αιώνων.

Παρόλο που το βιβλίο της Αποκάλυψης γράφτηκε από τον Ιωάννη,¹ αποκαλύπτει τη Θεϊκή του έμπνευση ίσως περισσότερο από κάθε άλλο βιβλίο της Αγίας Γραφής. Υπάρχουν ελάχιστα σχόλια ή διάλογοι του ίδιου του Ιωάννη· ακόμα και τα μηνύματα που απευθύνει προς **“τις επτά εκκλησίες που είναι στην Ασία”** (Αποκάλυψη 1:4) είναι λόγια απευθείας από τον Χριστό. Ο Ιωάννης ουσιαστικά περιγράφει τα οράματα που είδε, μαζί με τα σχόλια που δόθηκαν από τον Χριστό ή **“τον άγγελό Του”**, ακριβώς όπως του υποδείχτηκε: **“Γράψε όσα είδες, και όσα είναι, και όσα πρόκειται να γίνουν ύστερα απ’ αυτά”** (Αποκάλυψη 1:19).

Από την αρχή του βιβλίου ο Χριστός αποκαλύπτει τη σχέση Του με την ανθρωπότητα. **“Η Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού, που έδωσε σ’ αυτόν ο Θεός, για να δείξει στους δούλους του...”** (Αποκάλυψη 1:1). Ο Θεός Πατέρας, η Πηγή των πάντων, δίνει στο Χριστό ένα μήνυμα, ο Οποίος με τη σειρά Του το μεταφέρει στους δούλους Του. Ο Χριστός είναι ο συνδετικός κρίκος μεταξύ του ουρανού και της γης. Όταν ο Ιακώβ, αποφεύγοντας την οργή του αδελφού του Ησαύ, κοιμήθηκε στην έρημο με προσκέφαλο μια πέτρα “είδε ένα όνειρο, και να, μια σκάλα στηριγμένη στη γη, που η κορυφή της έφτανε στον ουρανό, και να, οι άγγελοι του Θεού ανέβαιναν και κατέβαιναν επάνω σ’ αυτή.” (Γένεση 28:12). Σχεδόν δύο χιλιάδες χρόνια μετά, ο Χριστός εξήγησε στους μαθητές Του, ότι Εκείνος είναι η σκάλα που συνδέει τον ουρανό με τη γη: **“Θα δείτε τον ουρανό ανοιγμένο, και τους αγγέλους του Θεού να ανεβαίνουν και να κατεβαίνουν επάνω στον Υιό του ανθρώπου”** (Ιωάννης 1:52).

Στο βιβλίο της Αποκάλυψης ο Χριστός φανερώνεται μέσα από τον προφητικό λόγο. Ο Χριστός δείχνει **“στους δούλους του, εκείνα που σύντομα πρέπει να γίνουν”**. Η Αποκάλυψη, περισσότε-

¹ Η πλειοψηφία των σχολιαστών πιστεύει ότι συγγραφέας του βιβλίου της Αποκάλυψης είναι ο Ιωάννης, ο αγαπητός μαθητής του Χριστού, που έγραψε το κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο και άλλες τρεις επιστολές.

ρο από κάθε άλλο βιβλίο της Αγίας Γραφής, φανερώνει γεγονότα που θα συμβούν στο μέλλον. Το “μέλλον” σε σχέση με τον καιρό της συγγραφής του βιβλίου της Αποκάλυψης προφανώς συμπεριλαμβάνει και γεγονότα που τώρα πια είναι “παρελθόν” για εμάς, όμως και αυτά αποτελούν ένα σημαντικό μέρος του βιβλίου. Επικεντρώνεται κυρίως σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο του μέλλοντος που αναφέρεται ως “ο έσχατος καιρός”. Ο έσχατος καιρός είναι ουσιαστικά μια περίοδος προετοιμασίας για μια άλλη σύντομη, αλλά πολύ έντονη, χρονική περίοδο που ονομάζεται “καιρός της θλίψης” (Δανιήλ 12:1) ή όπως αναφέρεται στο ευαγγέλιο του Ματθαίου 24:21 η “μεγάλη θλίψη”. Ο Χριστός σε αυτό το εδάφιο είπε: “Επειδή, τότε θα υπάρχει μεγάλη θλίψη, που δεν έγινε από την αρχή του κόσμου μέχρι σήμερα, ούτε θα ξαναγίνει”. Η εκπλήρωση αρκετών προφητειών της Αγίας Γραφής (στις οποίες γίνεται αναφορά σε αυτό το βιβλίο) δείχνει ότι αυτή η φοβερή χρονική περίοδος πρόκειται να επέλθει σε ανυποψίαστους ανθρώπους και η θλίψη εκείνων που δεν θα έχουν προετοιμαστεί θα είναι ασύλληπτη. Ένας σημαντικός στόχος της Αποκάλυψης είναι να βοηθήσει το λαό του Θεού να κατανοήσει και να αντεπεξέλθει στις δοκιμασίες του “έσχατου καιρού” και ειδικά του “καιρού της μεγάλης θλίψης”.

Στον προφήτη Δανιήλ, που είχε παρόμοια οράματα με αυτά του Ιωάννη, δόθηκε η εντολή “κλείσε με ασφαλή τρόπο αυτά τα λόγια, και σφράγισε το βιβλίο, μέχρι τον έσχατο καιρό” (Δανιήλ 12:4). Εν’ αντιθέσει η Αποκάλυψη είναι ένα βιβλίο που πρέπει να διαβαστεί και να κατανοηθεί – **“Μακάριος αυτός που διαβάζει, κι αυτοί που ακούν τα λόγια της προφητείας, και τηρούν τα γραμμένα μέσα σ’ αυτή”** (Αποκάλυψη 1:3). Ένας από τους σκοπούς της Αποκάλυψης είναι να φανερώσει την σημασία των προφητειών του Δανιήλ που έπρεπε να σφραγιστούν μέχρι τον έσχατο καιρό. Επιπλέον η Αποκάλυψη προσθέτει νέα στοιχεία σε προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης. Ο άγγελος που έδειξε τα οράματα στον Ιωάννη, είπε συγκεκριμένα: “Μη σφραγίσεις τα λόγια της προφητείας αυτού του βιβλίου, επειδή, ο καιρός είναι κοντά” (Αποκάλυψη 22:10). Οι ισχυρισμοί κάποιων μελετητών ότι το βιβλίο της Αποκάλυψης είναι περίπλοκο και δυσνόητο, έρχονται σε αντίθεση με τον σκοπό του που είναι **“να δείξει στους δούλους του, εκείνα που σύντομα πρέπει να γίνουν”** (Αποκάλυψη 1:6).

Η Αποκάλυψη ωστόσο δεν είναι ένα απλό βιβλίο. Είναι το μόνο βιβλίο της Αγίας Γραφής για το οποίο δεν υπάρχει μια γενική παραδοχή ως προς το αντικείμενο, τη δομή, τις κύριες ενότητες και την ερμηνεία βασικών συμβολισμών του. Είναι ένα βιβλίο που απαιτεί βαθιά μελέτη με απαραίτητη προϋπόθεση την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος. Σίγουρα αξίζει πολύ περισσότερο από μια γρήγορη και επιφανειακή ματιά έτσι απλά για να μάθουμε ποιο είναι το χάραγμα του θηρίου ή να βρούμε κάποια αναφορά σε κάτι που διαβάσαμε πρόσφατα στην εφημερίδα. Η μελέτη του βιβλίου της Αποκάλυψης χρειάζεται προσεκτική ανάγνωση, αναζήτηση εδαφίων και σύγκριση περικοπών, ώστε να αποκαλυφθεί το χρυσάφι που βρίσκεται κρυμμένο μέσα του, κάτι που σίγουρα αξίζει τον κόπο!

1: 1,2 ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ

“Και τα φανέρωσε, στέλνοντας με τον άγγελό του στον δούλο του τον Ιωάννη, ο οποίος μαρτύρησε για τον λόγο του Θεού, και για τη μαρτυρία του Ιησού Χριστού, και για όσα είδε” Αποκάλυψη 1:1, 2.

Ο Ιωάννης δεν “ονειρεύτηκε” την Αποκάλυψη με σκοπό να διδάξει θεολογία – απλά αναφέρει αυτά που είδε και άκουσε. Για την κατανόηση και την ερμηνεία των μηνυμάτων των προφητειών πρέπει να συμπεριλάβουμε στην μελέτη μας δύο βασικά στοιχεία.

Πρώτον, ο Ιωάννης **“μαρτύρησε για τον λόγο του Θεού”**. Η πλειοψηφία των εδαφίων της Αποκάλυψης παραπέμπει σε περικοπές της Παλαιάς Διαθήκης. Εκείνοι που θεωρούν την Παλαιά Διαθήκη ως ένα παλιό κείμενο που δεν έχει κάτι να προσφέρει στους σημερινούς χριστιανούς δεν θα μπορέσουν να κατανοήσουν το βιβλίο της Αποκάλυψης.

Ακόμη ο Ιωάννης μέσω του βιβλίου της Αποκάλυψης αναφέρεται στη **“μαρτυρία του Ιησού Χριστού”**. Η μαρτυρία του Ιησού Χριστού αποσαφηνίζεται στο κεφάλαιο 19 από τον άγγελο που παρουσίασε τα οράματα στον Ιωάννη: *“Εγώ είμαι σύνδουλός σου, και των αδελφών σου, που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού... επειδή η μαρτυρία του Ιησού είναι το πνεύμα της προφητείας”* (Αποκάλυψη 19:10). Ο Χριστός έχει μια μαρτυρία (ένα μήνυμα) που θέλει να μας φανερώσει, το νόημα του μηνύματος του Χριστού (των Βιβλικών μηνυμάτων) αποσαφηνίζεται μέσω του ίδιου του *“πνεύματος της προφητείας”* (του Αγίου Πνεύματος) που ενέπνευσε τους προφήτες που το έγραψαν. Μόνο με τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος μπορούμε να κατανοήσουμε τη μαρτυρία του Ιησού Χριστού. Όπως έγραψε ο απόστολος Παύλος, *“εκείνα που είναι μέσα στον Θεό δεν τα γνωρίζει κανένας, παρά μονάχα το Πνεύμα του Θεού. Εμείς, όμως, δεν λάβαμε το πνεύμα του κόσμου, αλλά το Πνεύμα που προέρχεται από τον Θεό, για να γνωρίσουμε εκείνα που χαρίστηκαν σε μας από τον Θεό”* (Α΄ Κορινθίους 2:11,12).

Πολλοί διαβάζοντας το βιβλίο της Αποκάλυψης ανακαλύπτουν αρκετούς συμβολισμούς που εκ πρώτης όψης δεν έχουν καμία συνάφεια μεταξύ τους και είναι πολύ δύσκολο να ερμηνευθούν. Δεν χρειάζεται να έχουμε πτυχίο θεολογίας για να κατανοήσουμε την Αποκάλυψη, αλλά αυτό που χρειαζόμαστε είναι το Άγιο Πνεύμα, με το οποίο πληρώθηκε και ο Ιωάννης όταν την έγραψε.

Δεν σημαίνει όμως ότι το Άγιο Πνεύμα θα ερμηνεύσει τις προφητείες χωρίς καμία προσπάθεια από μέρος μας. **“Ο λόγος του Θεού”** και η **“μαρτυρία του Ιησού”** πάνε μαζί. Καθώς προσπαθούμε λοιπόν να συγκρίνουμε τα εδάφια της Αποκάλυψης με αντίστοιχα εδάφια σε άλλα σημεία της Αγίας Γραφής, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα σύγχρονες πηγές για να εξετάσουμε το αρχαίο κείμενο, μένοντας πάντοτε σε προσευχή και υπό την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος, προς μεγάλη μας έκπληξη θα διαπιστώσουμε ότι αυτές οι προφητείες που κάποτε ήταν δυσνόητες τώρα παρουσιάζονται μπροστά μας ξεκάθαρες.

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ

Διαβάζοντας την αφήγηση των οραμάτων που είδε ο Ιωάννης συναντάμε ένα σύνολο από αλληγορικές περιγραφές και συμβολισμούς, καθένας με το δικό του μήνυμα. Οι συμβολισμοί χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν ένα πολυποίκιλο μήνυμα που αγγίζει τον αναγνώστη και σε διανοητικό αλλά και σε συναισθηματικό επίπεδο, όμως πρέπει να ερμηνευτούν σωστά αλλιώς υπάρχει κίνδυνος παρερμηνείας των μηνυμάτων. Κάποιοι σχολιαστές έχουν αποδώσει ερμηνείες βασιζόμενοι στην ανθρώπινη λογική, στη φαντασία τους και επηρεασμένοι από δικές τους προσωπικές ερμηνείες σχετιζόμενων προφητειών. Είναι πολύ σημαντικό, για να βρούμε την ερμηνεία των συμβολισμών, να ανατρέξουμε στην ίδια την Αγία Γραφή. Υπάρχουν μερικοί απλοί κανόνες που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε στην προσπάθειά μας να ερμηνεύσουμε της προφητείες της Αποκάλυψης.

Για να ερμηνεύσουμε έναν συμβολισμό θα πρέπει να ανατρέξουμε αρχικά στο ίδιο το βιβλίο της Αποκάλυψης. Για παράδειγμα, στο εδάφιο 17:1 ένας άγγελος λέει στον Ιωάννη: *“Ελα, θα σου δείξω την κρίση της μεγάλης πόρνης, που κάθεται επάνω στα πολλά νερά”*. Παρακάτω στο εδάφιο 15 υπάρχει η ερμηνεία του συμβολισμού του νερού: *“Τα νερά που είδες, όπου κάθεται η πόρνη, είναι λαοί και πλήθη, και έθνη και γλώσσες”*. Στο εδάφιο 12:15, ο συμβολισμός του νερού επαναλαμβάνεται – *“και το φίδι έριξε από το στόμα του, πίσω από τη γυναίκα, νερό σαν ποταμό, για να κάνει να την παρασύρει ο ποταμός”*, αντί να ανατρέχουμε σε άλλα σημεία για να ερμηνεύσουμε τον συμβολισμό του νερού μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την ερμηνεία που το ίδιο το κείμενο της Αποκάλυψης μας προσφέρει: *“το φίδι καταδιώκει τη γυναίκα”* με νερό σαν ποταμό, δηλαδή *“λαούς και πλήθη, και έθνη και γλώσσες”*.

Όταν όμως κάποιες αλληγορίες δεν ερμηνεύονται ξεκάθαρα μέσα στο βιβλίο της Αποκάλυψης θα πρέπει να ανατρέξουμε στις λεγόμενες αποκαλυπτικές προφητείες, όπως είναι οι προφητείες στα βιβλία του Δανιήλ και του Ζαχαρία, για να βρούμε πληροφορίες. Για παράδειγμα, στο κεφάλαιο 13, ο Ιωάννης βλέπει ένα θηρίο που έμοιαζε με λεοπάρδαλη. Αν στην προσπάθεια μας να

ερμηνεύσουμε τον συμβολισμό της λεοπάρδαλης ανατρέξουμε για παράδειγμα στο βιβλίο του Ιερεμία, τότε θα δούμε ότι η λεοπάρδαλη συμβολίζει την αδυναμία των ανθρώπων να αλλάξουν τον αμαρτωλό χαρακτήρα τους (“μπορεί η λεοπάρδαλη να αλλάξει τα ποικίλματά της;” Ιερεμίας 13:23). Το βιβλίο του Ιερεμία όμως δεν θα πρέπει να είναι το πρώτο στο οποίο θα ανατρέξουμε για να βρούμε το νόημα του συμβολισμού. Μελετώντας τις προφητείες που βρίσκονται στο έβδομο κεφάλαιο του βιβλίου του Δανιήλ βρίσκουμε ότι ο συμβολισμός της λεοπάρδαλης αναφέρεται στην περίοδο της Ελληνικής αυτοκρατορίας υπό τον Μέγα Αλέξανδρο (Δανιήλ 7:6). Θα πρέπει να προσπαθήσουμε λοιπόν να ερμηνεύσουμε τον συμβολισμό της λεοπάρδαλης του 13^{ου} κεφαλαίου της Αποκάλυψης χρησιμοποιώντας το νόημα του συμβολισμού που βρήκαμε στο βιβλίο του Δανιήλ.

Εάν δεν μπορέσουμε να βρούμε πληροφορίες για την ερμηνεία ενός συμβολισμού στα προφητικά βιβλία, τότε θα πρέπει να ανατρέξουμε στα υπόλοιπα βιβλία της Αγίας Γραφής ξεκινώντας από την Παλαιά Διαθήκη, μιας και τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης αποτελούσαν τις “Γραφές” την εποχή του Ιωάννη. Σε αυτή την περίπτωση όμως υπάρχει πιθανότητα να οδηγηθούμε σε διαφορετικές ερμηνείες χωρίς να είμαστε βέβαιοι ποιά είναι η σωστή. Για να ξεχωρίσουμε την καταλληλότερη ερμηνεία πρέπει να εξετάσουμε το ευρύτερο πλαίσιο κάθε περικοπής της Αποκάλυψης και να βρούμε κάποια αντίστοιχη περικοπή στην Παλαιά Διαθήκη που να ταιριάζει όσο το δυνατόν καλύτερα. Επίσης είναι σημαντικό να εξετάσουμε όλες τις περικοπές όπου υπάρχει αναφορά του συγκεκριμένου συμβολισμού και να προσπαθήσουμε να βρούμε ένα κοινό μήνυμα, ώστε να μην στηρίζουμε την ερμηνεία μας σε μεμονωμένα εδάφια που ίσως υποστηρίζουν μία προσφιλή μας θεωρία.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Το βιβλίο του Δανιήλ είναι το μόνο βιβλίο της Αγίας Γραφής που είναι παραπλήσιο με το βιβλίο της Αποκάλυψης και οι συμβολισμοί του μας βοηθούν να ερμηνεύσουμε τους συμβολισμούς της Αποκάλυψης. Το πιο γνωστό όραμα του βιβλίου του Δανιήλ βρίσκεται στο δεύτερο κεφάλαιο και περιγράφει την εικόνα ενός αγάλματος κατασκευασμένο από διαφορετικά μέταλλα². Τα διάφορα είδη μετάλλων συμβολίζουν τις διαδοχικές αυτοκρατορίες που καταδυνάστευσαν τον λαό του Θεού από την εποχή του Δανιήλ (Βαβυλώνα, Μηδοπερσία, Ελλάδα, Ρώμη, Ευρώπη). Αξιοσημείωτο ωστόσο είναι το γεγονός, ότι δίνεται μεγάλη έμφαση στο “τι πρόκειται να γίνει στις έσχατες ημέρες” όταν “ο Θεός του ουρανού θα σηκώσει μια βασιλεία, που δεν θα φθαρεί στον αιώνα” (Δανιήλ 2:28, 44).

Στο έβδομο κεφάλαιο βρίσκουμε ένα παρόμοιο όραμα όπου ο Δανιήλ βλέπει να ανεβαίνουν “τέσσερα θηρία από τη θάλασσα” (Δανιήλ 7:2). Πάλι απεικονίζεται η διαδοχή των αυτοκρατοριών ανά τους αιώνες (Λιοντάρι, Αρκούδα, Λεοπάρδαλης, Θηρίο, Μικρό κέρας). Αλλά η αφήγηση του οράματος εστιάζει στους έσχατους καιρούς, όταν “το κριτήριο κάθισε, και τα βιβλία ανοίχτηκαν” (Δανιήλ 7:10). Κατά τον ίδιο τρόπο το όραμα που βρίσκεται στο όγδοο κεφάλαιο του Δανιήλ ακολουθεί έναν παρόμοιο συμβολικό χαρακτηρισμό (Κριάρι, Τράγος, Μικρό κέρας).

Όταν εξετάζουμε τις αποκαλυπτικές προφητείες στη διάρκεια της ιστορίας, δίνοντας έμφαση κυρίως στους έσχατους καιρούς, χρησιμοποιούμε την ιστορική μέθοδο ερμηνείας. Άλλες δύο γνωστές μέθοδοι ερμηνείας, είναι η Παρελθοντική και η Μελλοντολογική. Αυτές οι μέθοδοι μπορούν να μας παρέχουν κάποιες πληροφορίες αλλά παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα. (Για περισσότερες λεπτομέρειες ανατρέξτε στην Αγγλική έκδοση του βιβλίου).

² Βλέπε κεφάλαιο 13: *Η Εικόνα του Δανιήλ* για μια ανασκόπηση του οράματος, και καφάλαια 2 και 7 για ένα σχεδιάγραμμα των οραμάτων του.

Μια προσεκτική μελέτη των προφητειών του Δανιήλ αποτελεί τον γνώμονα της ιστορικής μεθόδου, που μπορεί να εφαρμοστεί και για την ερμηνεία του βιβλίου της Αποκάλυψης. Πρώτον, ο προφήτης Δανιήλ ξεκινά την αφήγηση κάθε νέου οράματος αναφερόμενος σε γεγονότα που χαρακτηρίζουν την εκάστοτε χρονική περίοδο (για παράδειγμα ο Δανιήλ είδε το όραμα του έβδομου κεφαλαίου “κατά τον πρώτο χρόνο του Βαλτάσαρ”, “επάνω στο κρεβάτι του” Δανιήλ 7:1). Παρομοίως ο προφήτης Ιωάννης αναφέρει τη χρονική περίοδο στην οποία βλέπει τα οράματα, βρίσκεται στην εξορία “στο νησί, που λέγεται Πάτμος... Κατά την ημέρα Κυριακή” (Αποκάλυψη 1:9, 10). Ένα σημείο που πρέπει να προσέξουμε είναι το γεγονός ότι στο βιβλίο του Δανιήλ αναφέρονται διάφορα οράματα με ένα επαναλαμβανόμενο θέμα. Πριν την αφήγηση κάθε οράματος ο Δανιήλ αναφέρει στοιχεία για τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή που έλαβε το όραμα, ενώ βρίσκουμε ότι η αφήγηση του είναι διάσπαρτη με ιστορίες από τις προσωπικές εμπειρίες του ίδιου (πχ. Ο Δανιήλ στον λάκκο των λεόντων). Στο βιβλίο της Αποκάλυψης όμως παρατηρούμε ότι υπάρχει μόνο μια συγκεκριμένη χρονική περίοδος (ο καιρός της εξορίας του Ιωάννη) οπότε μπορούμε να πούμε ότι είναι σαν να διαβάζουμε ένα από τα αντίστοιχα οράματα του Δανιήλ και όχι ολόκληρο το βιβλίο του Δανιήλ με επαναλαμβανόμενα οράματα.

Επίσης, η χρονική περίοδος του κάθε οράματος του Δανιήλ ξεκινά τη στιγμή που του δόθηκε το όραμα. Έτσι η εικόνα στο δεύτερο κεφάλαιο δόθηκε “κατά τον δεύτερο χρόνο της βασιλείας του Ναβουχοδονόσορα” (Δανιήλ 2:1), την περίοδο της “χρυσής εποχής” της Βαβυλώνας όταν η αυτοκρατορία ήταν στην ακμή της, έτσι η περιγραφή ξεκινά συμβολίζοντας τη Βαβυλώνα με ένα “κεφάλι από καθαρό χρυσάφι” (Δανιήλ 2:32). Παρομοίως και τα επόμενα οράματα του Δανιήλ ξεκινούν με την χρονολογική περίοδο στην οποία δόθηκαν³. Έχοντας αυτό ως πρότυπο μπορούμε να θεωρήσουμε ότι και τα γεγονότα της Αποκάλυψης ξεκινούν περίπου την χρονική περίοδο που γράφτηκε το βιβλίο. Οι περισσότεροι μελετητές πιστεύουν ότι γράφτηκε την τελευταία δεκαετία του πρώτου αιώνα και όχι την εποχή της σταύρωσης του Χριστού ή την εποχή των εσχάτων καιρών.

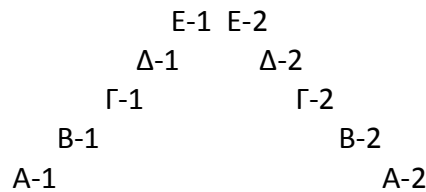
Επιπλέον, κάθε όραμα του Δανιήλ αφηγείται ουσιαστικά μια γραμμική εξέλιξη των σημαντικότερων γεγονότων της παγκόσμιας ιστορίας που έχουν άμεση σχέση με το λαό του Θεού. Τα οράματα του Δανιήλ δεν εστιάζουν πολύ στην ιστορία, καθώς στην αφήγηση δίνεται έμφαση στην εγκαθίδρυση της Βασιλείας του Θεού. Επίσης μπορεί να υπάρχει μια εναλλαγή σκηνών όπως αυτή που βρίσκουμε στο Δανιήλ 7:8, 9, όπου από τα γεγονότα που εξελίσσονται στη γη με το “μικρό κέρασ” να εκριζώνει βασιλεία και να μιλάει με πομπώδη λόγια, μεταφερόμαστε στα γεγονότα που εξελίσσονται στον ουρανό με την έναρξη της διερευνητικής κρίσης. Ενώ ακόμη μπορεί να υπάρχουν επεξηγηματικές περικοπές όπως το έννατο κεφάλαιο που αποσαφηνίζει τις αλληγορίες του όγδοου κεφαλαίου, τις οποίες ο Δανιήλ δεν είχε κατανοήσει.

Έτσι μπορούμε να περιμένουμε ότι η αφήγηση της Αποκάλυψης ακολουθεί μια παρόμοια δομή ξεκινώντας από την εποχή του Ιωάννη και δίνοντας έμφαση στην περίοδο των έσχατων καιρών. Επιπλέον αναμένουμε να υπάρχουν κάποιες εναλλαγές σκηνών και κάποιες επεξηγηματικές περικοπές, με μια γραμμική εξέλιξη των γεγονότων που περιγράφονται. Στη συνέχεια θα δούμε ότι η αφήγηση του βιβλίου της Αποκάλυψης έχει πράγματι ακριβώς αυτά τα χαρακτηριστικά (βλ. Χρονολογική Απεικόνιση).

³ Η αφήγηση του οράματος στο έβδομο κεφάλαιο, που δόθηκε “κατά τον πρώτο χρόνο του Βαλτάσαρ” (του τελευταίου βασιλιά της Βαβυλώνας), ξεκινά συμβολίζοντας τη Βαβυλώνα με ένα λιοντάρι με φτερά αετού. Τα φτερά του αποσπώνται και στέκεται στα πόδια του σαν άνθρωπος. Η αφαίρεση των φτερών συμβολίζει την παρακμή που χαρακτήριζε την Βαβυλωνιακή αυτοκρατορία εκείνο το διάστημα. Την εποχή που δόθηκε το όραμα στο όγδοο κεφάλαιο “κατά τον τρίτο χρόνο της βασιλείας του βασιλιά Βαλτάσαρ”, η Βαβυλωνιακή αυτοκρατορία πλησίαζε στο τέλος της, δεν βρίσκουμε καμία αναφορά στην Βαβυλώνα αλλά η αφήγηση ξεκινά με την αυτοκρατορία της Μηδοπερσίας, που διαδέχθηκε εκείνη της Βαβυλώνας.

ΤΟ ΧΙΑΣΤΟ ΡΗΤΟΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Μελετητές της Αποκάλυψης έχουν παρατηρήσει ότι λέξεις και φράσεις που βρίσκονται στην αρχή του βιβλίου, επαναλαμβάνονται και στο τέλος του, ενώ δεν τις συναντάμε πουθενά αλλού στο ενδιαίεσο. Περεταίρω έρευνα πάνω σε αυτή την παρατήρηση έχει αποκαλύψει ένα καίριο σημείο για την κατανόηση του βιβλίου της Αποκάλυψης: την αξιοσημείωτη συντακτική και ρητορική δομή του. Αντί να αντικρίζουμε ένα χαοτικό συνονθύλευμα δυσνόητων συμβολισμών και αλληγοριών, το βιβλίο αυτό έχει μια σαφή δομή και οργάνωση στην παρουσίαση του θέματος της επίλυσης του προβλήματος της αμαρτίας από τον Θεό. Το βιβλίο είναι δομημένο ως ένα χιαστό ρητορικό σχήμα, δηλαδή μια δομή που χωρίζει το κείμενο σε δύο ενότητες που αντικατοπτρίζουν η μία την άλλη και κορυφώνονται στη μέση του κειμένου. Αυτή η δομή απεικονίζεται σχηματικά ως εξής:

Στην Αποκάλυψη συναντάμε τη δομή του χιαστού σχήματος μέσα από μια προοδευτική αφήγηση γεγονότων στο πρώτο μισό του βιβλίου τα οποία αντικατοπτρίζονται στο δεύτερο μισό. Σε αυτές τις αφηγήσεις βρίσκουμε παρόμοιες φράσεις και αλληγορίες. Κάθε περικοπή (εκτός από τον πρόλογο και τον επίλογο) ξεκινά με την εξιστόρηση μιας σκηνής στο ουράνιο αγιαστήριο, με αναφορές στα αντικείμενα που βρίσκονται σε αυτό. Για παράδειγμα, ο θρόνος του Θεού, η επτάφωτη λυχνία και το θυσιαστήριο του θυμιάματος, αντικείμενα που συναντάμε και στο επίγειο αγιαστήριο ή η περιγραφή των τεσσάρων ζώων, των εικοσιτεσσάρων πρεσβύτερων και των μυριάδων αγγέλων που περιβάλουν τον ουράνιο θρόνο. Κάθε περικοπή έχει ένα συγκεκριμένο μοτίβο που αντικατοπτρίζεται στην αντίστοιχη περικοπή της άλλης ενότητας. Χαρακτηριστικές λέξεις, φράσεις και αλληγορίες τις οποίες συναντάμε σε μία περικοπή του χιαστού σχήματος, τις βρίσκουμε και στην άλλη ενότητα. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτά τα ζεύγη λέξεων και φράσεων δεν τα συναντάμε κάπου αλλού στο βιβλίο της Αποκάλυψης ή ακόμα και σε ολόκληρη την Αγία Γραφή. Επιπρόσθετα, η περιγραφή των γεγονότων που συμβαίνουν στο ουράνιο αγιαστήριο και προλογίζουν το χιαστό σχήμα έχουν μια αξιοσημείωτη διαδοχή των τελετουργικών λειτουργιών του αγιαστηρίου της Παλαιάς Διαθήκης που επιβεβαιώνει τις ερμηνείες των αντίστοιχων περικοπών που προλογίζουν (βλ. Παράρτημα 1, Τελετουργικές Διατάξεις στο Αγιαστήριο)

Ο πίνακας παρακάτω παρουσιάζει τις συγκεκριμένες περικοπές και τον αντικατοπτρισμό τους, καθώς επίσης και τις σκηνές του αγιαστηρίου που προλογίζουν κάθε περικοπή. Στη συνέχεια ακολουθεί ένα σχεδιάγραμμα που απεικονίζει το χιαστό σχήμα με τις αντίστοιχες ενότητες.

* Αυτή η φράση εμφανίζεται στην Αποκάλυψη μόνο σε αυτά τα δύο εδάφια.

** Αυτή η φράση εμφανίζεται στην Αγία Γραφή μόνο σε αυτά τα δύο εδάφια.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (Αποκάλυψη 1:1-10)	ΕΠΙΛΟΓΟΣ (Αποκάλυψη 22:5-21)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ** «Ο Θεός, για να δείξει στους δούλους του, εκείνα που σύντομα πρέπει να γίνουν» (1:1) 2. «Μακάριοι αυτοί... που ακούν τα λόγια της προφητείας και τηρούν τα γραμμένα μέσα σ' αυτή» (1:3) 3. ** «Επειδή ο καιρός είναι κοντά» (1:3). 4. «Έρχεται (Εκείνος) μαζί με τα σύννεφα» (1:7) 5. Ένα βιβλίο αποστέλλεται στις επτά εκκλησίες (1:11) 6. «Εγώ είμαι το Α και το Ω, ο πρώτος και ο τελευταίος» (1:11) 7. «Έπεσα (ο Ιωάννης) κοντά στα πόδια του σαν νεκρός» (1:17) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ** «Ο Κύριος ο Θεός... έστειλε τον άγγελό του, για να δείξει στους δούλους του τα όσα πρέπει να γίνουν γρήγορα» (22:6) 2. «Μακάριος όποιος τηρεί τα λόγια της προφητείας» (22:7, 10, 18). 3. ** «Επειδή ο καιρός είναι κοντά» (22:10) 4. «Έρχομαι γρήγορα» (22:12, 20) 5. Ένας άγγελος αποστέλλεται, για να μαρτυρήσει στις εκκλησίες (22:16) 6. «Εγώ είμαι το Α και το Ω... ο πρώτος και ο τελευταίος» (22:13) 7. «Και εγώ ο Ιωάννης... έπεσα να προσκυνήσω μπροστά στα πόδια του αγγέλου» (22:8)

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗ ΓΗ (Αποκάλυψη 1:10 - 3:22)	Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ (Αποκάλυψη 21:1 - 22:5)
<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 1:12-15</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. * Υπόσχεση να φάει από το δέντρο της ζωής (2:7) 2. «Σ' αυτόν που νικάει, θα του δώσω...» (2:7,17, κτλ). 3. «Δεν θα αδικηθεί από τον δεύτερο θάνατο» (2:11) 4. «Πρόσεξε, έρχομαι γρήγορα» (3:11) 5. «Και θα γράψω επάνω του... το νέο μου όνομα» (3:12) 6. Όποιος νικά θα είναι στύλος στο ναό του Θεού (3:12) 7. ** «Η νέα Ιερουσαλήμ που κατεβαίνει από τον ουρανό από τον Θεό μου» (3:12) 8. Οι νικητές κάθονται μαζί με το Χριστό στον θρόνο Του, όπως και Εκείνος κάθεται μαζί με τον Πατέρα (3:21) 	<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 21:2-5, 22</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. * Του έδειξε το δέντρο της ζωής (22:2) 2. «Αυτός που νικάει θα κληρονομήσει τα πάντα» (21:7) 3. «Και ο θάνατος δεν θα υπάρχει πλέον» (21:4) 4. «Δέστε, έρχομαι γρήγορα» (22:7) 5. «Και το όνομα του θα είναι επάνω στα μέτωπά τους» (22:4) 6. Ο Θεός και το Αρνίο βρίσκονται στο ναό (21:22) 7. ** «Η καινούργια Ιερουσαλήμ, που κατέβαινε από τον Θεό, από τον ουρανό» (21:2,10) 8. Οι δούλοι του Θεού θα βασιλεύουν και θα υπηρετούν τον Θεό και το Αρνίο, καθήμενοι στον θρόνο τους (22:1,3,5)

ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ (Αποκάλυψη 4:1 - 8:1)	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ (Αποκάλυψη 19:1 - 20:15)
<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 4:1 - 5:14</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Είδα, και ξάφνου μια ανοιγμένη θύρα στον ουρανό» (4:1) 2. «Και να! Ένας θρόνος βρισκόταν στον ουρανό, κι επάνω στον θρόνο ήταν κάποιος που καθόταν» (4:2) 3. Το άνοιγμα του σφραγισμένου βιβλίου (5:1-9) 4. Οι σωσμένοι, γίνονται βασιλιάδες και ιερείς και βασιλεύουν στη γη (5:9,10) 5. * «Ένα άλογο λευκό, και εκείνος που καθόταν επάνω σ' αυτό» (6:2) 6. ** Δίνεται εξουσία στον Θάνατο και στον Άδη να θανατώσουν (6:8) 7. Οι ψυχές των μαρτύρων ζητούν από τον Κύριο να κρίνει (6:9, 10) 8. ** «Μέχρι τότε... δεν κρίνεις και δεν εκδικείσαι το αίμα μας;» (6:10) 9. Δευτέρα Παρουσία, έμφαση στην οργή του Αρνίου (6:12-17, ειδικά εδ. 16,17) 10. Βασιλιάδες, μεγιστάνες, πλούσιοι, χιλιάρχοι, δούλοι και ελεύθεροι παρακαλούν να πεθάνουν (6:15, 16) 11. Ένα μεγάλο πλήθος πιστών στέκονται μπροστά στον θρόνο του Θεού (7:9) 	<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 19:1-8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Και είδα τον ουρανό ανοιγμένο» (19:11) 2. «Και είδα έναν μεγάλο λευκό θρόνο κι αυτόν που κάθεται επάνω σ' αυτόν» (20:11) 3. «Και ανοίχθηκαν τα βιβλία, και ανοίχθηκε ένα άλλο βιβλίο, που είναι της ζωής» (20:12) 4. Όσοι αναστήθηκαν είναι ιερείς του Θεού και του Χριστού και βασιλεύουν (20:6) 5. * «Ένα λευκό άλογο, κι αυτός που καθόταν επάνω σ' αυτό» (19:11) 6. ** Ο Θάνατος και ο Άδης καταστρέφονται (20:13, 14) 7. Οι ψυχές των μαρτύρων ζουν και βασιλεύουν με τον Χριστό (20:4-6) 8. ** «Έκρινε... και εκδικήθηκε το αίμα των δούλων του» (19:2) 9. Δευτέρα Παρουσία, έμφαση στην οργή του Αρνίου (19:11-19, ειδικά εδ. 15) 10. Βασιλιάδες, χιλιάρχοι, ισχυροί, ελεύθεροι και δούλοι πεθαίνουν (19:17, 18) 11. Ένα μεγάλο πλήθος πιστών στέκονται μπροστά στον θρόνο του Θεού (19:1, 6)

<p>ΟΙ ΠΛΗΓΕΣ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΣΑΛΠΙΓΓΩΝ (Αποκάλυψη 8:2 - 11:19)</p>	<p>ΟΙ ΠΛΗΓΕΣ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΦΙΑΛΩΝ (Αποκάλυψη 15:1 - 18:24)</p>
<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 7:9 - 8:5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η πρώτη πληγή πέφτει στη γη (8:7) 2. Η δεύτερη πληγή πέφτει στη θάλασσα και το ένα τρίτο της θάλασσας γίνεται αίμα (8:8) 3. Το ένα τρίτο των πλασμάτων που υπάρχουν στη θάλασσα καταστρέφονται (8:9) 4. Η τρίτη πληγή πέφτει στα ποτάμια και στις πηγές των νερών (8:10) 5. Η τέταρτη πληγή προσβάλλει τον ήλιο, το φεγγάρι και τα αστέρια (8:12) 6. «Αλλοίμονο, σ' αυτούς που κατοικούν επάνω στη γη» (8:13) 7. Η πέμπτη πληγή σκοτεινιάζει τον ήλιο και τον αέρα (9:2) 8. Ο άγγελος της αβύσσου με το κλειδί του φρέατος της αβύσσου ανοίγει το φρέαρ (9:11, 1, 2) 9. * Η έκτη πληγή ελευθερώνει τους αγγέλους που είναι δεμένοι στον ποταμό Ευφράτη (9:14) 10. Τρεις πληγές βγαίνουν από τα στόματα... (9:17,18) 11. Δεν μετανόησαν από τους φόνους τους κτλ. (9:21) 12. Γίνεται ένας μεγάλος σεισμός, και το ένα δέκατο της πόλης πέφτει (11:13) 13. Στην έβδομη πληγή ακούγονται «φωνές δυνατές... που λένε» ότι οι βασιλείες του κόσμου έγιναν του Κυρίου (11:15) 14. Αστραπές, φωνές, βροντές, σεισμός και χαλάζι (11:19) 	<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 15:1-8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η πρώτη πληγή πέφτει στη γη (16:2) 2. Η δεύτερη πληγή πέφτει στη θάλασσα και γίνεται αίμα (16:3) 3. Κάθε ζωντανός οργανισμός στη θάλασσα πεθαίνει (16:3) 4. Η τρίτη πληγή πέφτει στα ποτάμια και στις πηγές των νερών (16:4) 5. Η τέταρτη πληγή προσβάλλει τον ήλιο (16:8) 6. «Μέθυσαν αυτοί που κατοικούν στη γη» (17:2) 7. Η πέμπτη πληγή γεμίζει με σκοτάδι το βασίλειο του θηρίου (16:10) 8. «Το θηρίο... πρόκειται να ανέβει από την άβυσσο» (17:8) 9. * Η έκτη πληγή ξηραίνει τον ποταμό Ευφράτη (16:12) 10. Τρία ακάθαρτα πνεύματα βγαίνουν από τα στόματα... (16:13) 11. Δεν μετανόησαν για τις πράξεις τους (16:14) 12. Ένας μεγάλος σεισμός έγινε, και οι πόλεις των εθνών έπεσαν (16:18, 19) 13. Στην έβδομη πληγή «μια δυνατή φωνή... λέει: Πραγματοποιήθηκε» (16:17) 14. Φωνές, βροντές, αστραπές, σεισμός και χαλάζι (16:18, 21)

<p>Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ (Αποκάλυψη 11:19 - 13:18)</p>	<p>Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ (Αποκάλυψη 14:1-20)</p>
<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 11:15-19</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. * Εκείνοι «που τηρούν τις εντολές του Θεού και έχουν τη μαρτυρία του Ιησού Χριστού» (12:17) 2. Δίνεται εξουσία στο θηρίο επάνω σε κάθε φυλή και γλώσσα και έθνος (13:7) 3. ** «Εδώ είναι η υπομονή και η πίστη των αγίων.» (13:10) 4. Εντολή να προσκυνήσουν το θηρίο (13:12) 5. Η εικόνα του θηρίου (13:14, 15) 6. Το χάραγμα του θηρίου (13:16, 17) 7. Χάραγμα στο χέρι ή στο μέτωπο των ανθρώπων (13:16) 	<p>Σκηνή στο αγιαστήριο: 14:1-5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. * «Εκείνων που τηρούν τις εντολές του Θεού και την πίστη του Ιησού» (14:12) 2. Κήρυξη του Ευαγγελίου σε κάθε έθνος και φυλή και γλώσσα και λαό (14:6) 3. ** «Εδώ είναι η υπομονή των αγίων» (14:12) 4. Η εντολή να προσκυνήσουν τον Δημιουργό (14:7) 5. Η εικόνα του θηρίου (14:9, 11) 6. Το χάραγμα του θηρίου (14:9, 11) 7. Το όνομα του Πατέρα στο μέτωπο των ανθρώπων (14:1)

ΧΙΑΣΤΟ ΡΗΤΟΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ ΣΤΟ ΘΕΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΛΑΟ ΤΟΥ

Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΣΑΤΑΝΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1:1-10	Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗ ΓΗ 1:10 - 3:22	ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 4:1 - 8:1	ΟΙ ΠΛΗΓΕΣ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΣΑΛΠΙΓΓΩΝ 8:2 - 11:19	Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ 11:19 - 13:18	Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ 14:1-20	ΟΙ ΠΛΗΓΕΣ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΦΙΑΛΩΝ 15:1 - 18:24	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 19:1 - 20:15	Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ 21:1 - 22:5	ΕΠΙΛΟΓΟΣ 22:5-21
	Το αναμάρτητο σύμπαν εξετάζει τον υποκόσμο	Η προστασία του Θεού αποσύρεται από τον κόσμο, επιτρέπεται στο Σατανά να προκα- λέσει απόλυτη	Η ιστορία και η κατάληξη του έργου του Σατανά. Ο δράκοντας και η γυναίκα, πόλεμος στον ουρανό, το θηρίο από τη θά- λασσα και το θηρίο	Παγκόσμια κήρυ- ξη του Ευαγγελί- ου και τελικό αποτέλεσμα Οι 144.000, το μήνυμα των τριών αγγέλων, οι δύο θερισμοί.	Το κλείσιμο της θύρας της χάριτος, οι πληγές του Θεού επάνω στους αμετανόη- τους.	Ο Χριστός επι- στρέφει για τον λάό του, κάνει τις			

Το χιαστό σχήμα δεν χρησιμοποιήθηκε από τον Ιωάννη με σκοπό να εντυπωσιάσει τους αναγνώστες του με την ρητορική του ικανότητα. Είναι αποτέλεσμα της Θείας έμπνευσης με σκοπό οι περικοπές του βιβλίου να μπορούν να συγκριθούν μεταξύ τους, κάτι που βοηθάει στην ερμηνεία τους.

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα, βλέπουμε ότι οι δύο κύριες ενότητες του βιβλίου αποτελούνται από ζυγό αριθμό υποενοτήτων (πέντε σε κάθε ενότητα). Αυτό σημαίνει ότι, αντί να υπάρχει μια προοδευτική εξέλιξη ενός μοναδικού γεγονότος που κορυφώνεται στο τέλος της αφήγησης, υπάρχουν δύο ξεχωριστές αφηγήσεις που κορυφώνονται, η μία στο πρώτο μισό του βιβλίου και μία άλλη στο δεύτερο μισό. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι ουσιαστικά έχουμε δυο ενότητες στο σύνολο του βιβλίου.

Η αφήγηση στην πρώτη ενότητα, κορυφώνεται στο κεφάλαιο 13:11-18, όπου συναντάμε την περιγραφή της εικόνας του θηρίου, το χάραγμα του θηρίου, τον αριθμό του θηρίου και το θανατικό διάταγμα για όσους αρνούνται να υποταχθούν στο θηρίο. Αυτή η περικοπή αφηγείται τα γεγονότα που οδηγούν στο αποκορύφωμα της μακροχρόνιας προσπάθειας του Σατανά να καταβάλλει το λαό του Θεού. Η αφήγηση της δεύτερης ενότητας κορυφώνεται στο κεφάλαιο 14:1-5, εκεί διαβάζουμε για το Αρνίο, που είναι ο Χριστός, την αναφορά στους 144.000 και τη νικηφόρα τους παρουσία στον ουρανό μαζί με τον Χριστό. Βλέπουμε ουσιαστικά, την τελική νίκη του Θεού απέναντι στην αμαρτία και τον Σατανά και την απελευθέρωση του λαού Του.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι, το κεντρικό θέμα της Αποκάλυψης αφορά στη Μεγάλη Διαμάχη μεταξύ του Θεού και του Σατανά (για μια λεπτομερή επεξήγηση αυτής της διαμάχης βλ. κεφάλαιο 12). Το θέμα της πρώτης ενότητας αφορά στις επιθέσεις του Σατανά απέναντι στον Θεό και την εκκλησία Του, στη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, κάνοντας όμως αναφορές και σε μελλοντικά γεγονότα. Το θέμα της δεύτερης ενότητας, περιγράφει τη νίκη του Θεού στη διαμάχη με τον Σατανά και τις δυνάμεις του, αντικατοπτρίζοντας περιγραφές της πρώτης ενότητας. Η Αγγλική έκδοση του βιβλίου, παρουσιάζει μια γενική επεξήγηση των χιαστών σημείων κάθε ενότητας, αλλά για να τα κατανοήσουμε καλύτερα θα πρέπει να μελετήσουμε τις ίδιες τις περικοπές στα κεφάλαια που ακολουθούν.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ένα από τα πιο επίμαχα θέματα του βιβλίου της Αποκάλυψης είναι η χρονολογική του δομή. Από μια άποψη αυτή η σύγχυση απορρέει από το γεγονός ότι κάποια γεγονότα, όπως οι πληγές, η κρίση και η Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, περιγράφονται σε διάσπαρτες περικοπές. Ωστόσο, αυτές οι δυσκολίες μπορεί να ξεπεραστούν, αν λάβουμε υπόψη ότι υπάρχουν δυο παράλληλα χρονοδιαγράμματα που παρουσιάζουν τις δύο όψεις των ίδιων γεγονότων, η μία όψη αφορά στα γεγονότα που διαδραματίζονται στη γη και η άλλη σε εκείνα που διαδραματίζονται στον ουρανό.

Τα δύο αυτά χρονοδιαγράμματα (στη γη και στον ουρανό), παρουσιάζουν μια γραμμική εξέλιξη των γεγονότων με αφετηρία την εποχή του απόστολου Ιωάννη και τέρμα την ολοκληρωτική εξάλειψη της αμαρτίας και την εγκαθίδρυση της Βασιλείας του Θεού. Το χρονοδιάγραμμα που περιγράφει τα γεγονότα στη γη, μας δίνει πολλές λεπτομέρειες και αναφορές σε συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα. Καθώς εκτυλίσσονται όμως τα γεγονότα στη γη, κάποιες φορές στην αφήγηση παρεμβάλλονται περικοπές με αναφορές σε γεγονότα που εκτυλίσσονται παράλληλα στον ουρανό.

Βλέπουμε επίσης δύο εκτεταμένες περικοπές που παρεκκλίνουν από το χρονοδιάγραμμα και σκοπό έχουν να παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για το παρασκήνιο. Την πρώτη περικοπή τη συναντάμε στα κεφάλαια 12-14, όπου παρουσιάζεται διεξοδικώς η ιστορία της Μεγάλης Διαμάχης μεταξύ του καλού και του κακού από την αρχή, όταν έγινε “πόλεμος στον ουρανό”, μέχρι το τέλος, με τους δύο θερισμούς. Τη δεύτερη περικοπή τη συναντάμε στα κεφάλαια 17:1 - 19:4 , όπου παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Βαβυλώνας και η τελική της κρίση.

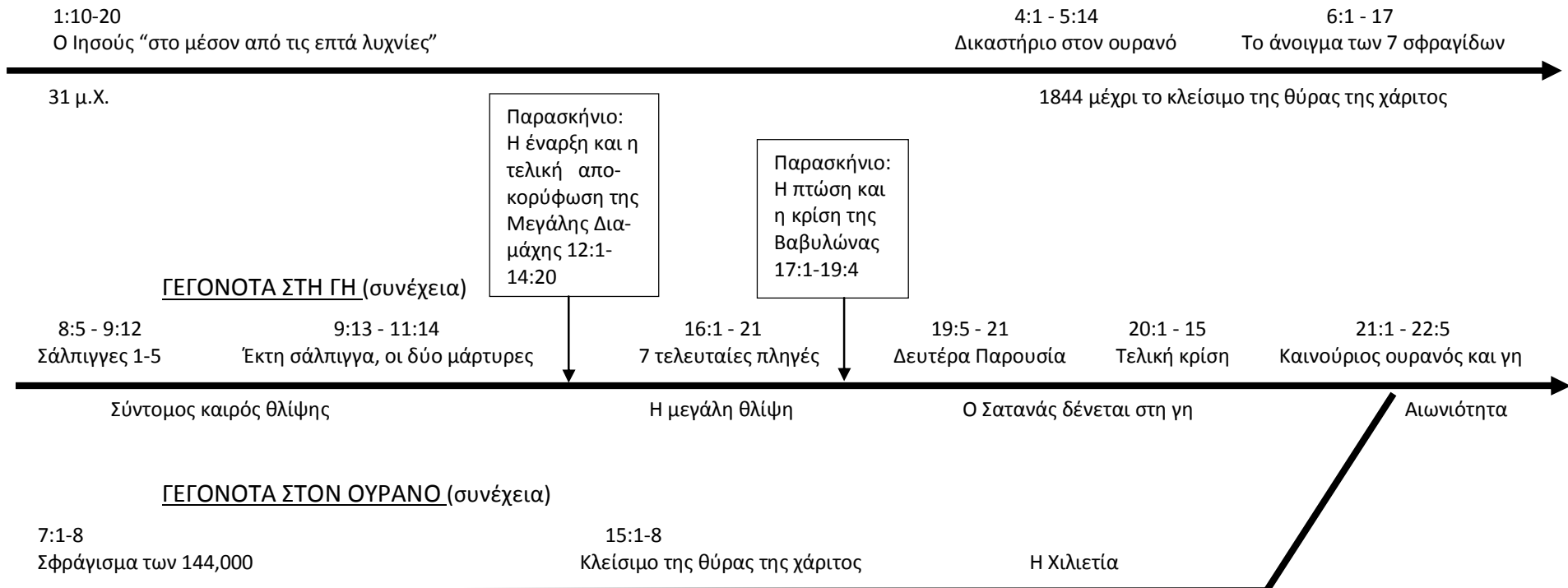
Παρακάτω βλέπουμε το χρονοδιάγραμμα του βιβλίου της Αποκάλυψης. Εκ' πρώτης όψεως μπορεί να μη βγάζει νόημα, γιατί χρειάζεται να το συνδυάσουμε με τη μελέτη των κεφαλαίων που ακολουθούν, οπότε θα πρέπει πρώτα να ανατρέξουμε στα επόμενα κεφάλαια, για να μπορέσουμε να το κατανοήσουμε καλύτερα. Να επισημάνουμε επίσης, ότι το χρονοδιάγραμμα αποτελείται από δύο χρονολογικές γραμμές και όχι τέσσερις όπως φαίνεται παρακάτω, απλά χάριν ευκολίας λόγω του μεγέθους της σελίδας ήταν απαραίτητο να τις διαιρέσουμε, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται τέσσερις γραμμές. Οι δυο τελευταίες γραμμές λοιπόν, αποτελούν συνέχεια των δύο πρώτων. Η πρώτη απεικονίζει τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στη γη και η δεύτερη, εκείνα που διαδραματίζονται στον ουρανό.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗ ΓΗ

1:1-20 Ο Ιωάννης στην Πάτμο	2:1-7 Έφεσος	2:8-11 Σμύρνη	2:12-17 Πέργαμος	2:18-29 Θυάτειρα	3:1-6 Σάρδεις	3:7-13 Φιλαδέλφεια	3:14-22 Λαοδίκεια
Τέλη Αποστολικής περιόδου 90-100 μ.Χ.	Μεταποστολική περίοδος έως 150 μ.Χ.	Πρώτοι Διωγμοί έως 310 μ.Χ.	Συμβιβασμός Εκκλησίας-κράτους έως 530 μ.Χ.	Παπική Εξουσία έως 1560 μ.Χ.	Προτεσταντική Μεταρρύθμιση έως 1740 μ.Χ.	Παγκόσμια Αναζωπύρωση έως 1840 μ.Χ.	Σύγχρονη Πνευματική Αδιαφορία Μέχρι τον καιρό της Θλίψης

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

1: 4-6 ΜΗΝΥΜΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

“Ο Ιωάννης προς τις επτά εκκλησίες, που είναι στην Ασία, χάρη να είναι σε σας και ειρήνη απ’ αυτόν που είναι ο Ων και ο Ην και ο Ερχόμενος, και από τα επτά πνεύματα, τα οποία είναι μπροστά στον θρόνο του και από τον Ιησού Χριστό, ο οποίος είναι ο μάρτυρας ο πιστός, ο πρωτότοκος από τους νεκρούς, και ο άρχοντας των βασιλιάδων της γης” Αποκάλυψη 1:4, 5.

Η Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού ξεκινά με μια αναφορά σε Εκείνον. Ένα από τα πιο βασικά διδάγματα της Αγίας Γραφής είναι ότι υπάρχει μόνο ένας Θεός, με τρία πρόσωπα. Το μήνυμα **“προς τις επτά εκκλησίες”** προέρχεται και από τα τρία Πρόσωπα. **“Αυτός που είναι ο Ων και ο Ην και ο Ερχόμενος”** είναι ο Πατέρας,⁴ αυτός ο τίτλος χαρακτηρίζει την αιώνια φύση Του. Τα **“επτά πνεύματα”** συμβολίζουν την πληρότητα και αρτιότητα του Αγίου Πνεύματος, του τρίτου προσώπου της Θεότητας.⁵ Αλλά η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στον Χριστό. Παρόλο που είναι τέλειος άνθρωπος, **“ο πρωτότοκος από τους νεκρούς, και ο άρχοντας των βασιλιάδων της γης”**, είναι επίσης και Θεός.

Για ποιο λόγο η Αποκάλυψη στρέφει την προσοχή μας ειδικά στον Χριστό; Επειδή είναι Εκείνος **“που μας αγάπησε, και μας έλουσε από τις αμαρτίες μας με το αίμα του, και ο οποίος μας έκανε βασιλιάδες, και ιερείς στον Θεό και Πατέρα του”** (Αποκάλυψη 1:5, 6). Αυτό δεν σημαίνει ότι ο Πατέρας και το Άγιο Πνεύμα αγαπούν λιγότερο την αμαρτωλή ανθρωπότητα, **“Επειδή, με τέτοιο τρόπο αγάπησε ο Θεός τον κόσμο, ώστε έδωσε τον Υιό του τον μονογενή...”** (Ιωάννης 3:16). Ο Χριστός όμως, μας αγαπά με έναν μοναδικό τρόπο: με την ενότητα της ανθρώπινης και της Θείας φύσης. **“Ο Λόγος”** υπήρχε στην αιωνιότητα με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα, αλλά πριν 2000 χρόνια **“Ο Λόγος έγινε σάρκα, και κατοίκησε ανάμεσά μας”** (Ιωάννης 1:14). Ο Χριστός δεν έπαψε να είναι Θεός, αλλά θα είναι για πάντα **“ο Υιός του ανθρώπου”**, που θυσιάστηκε για τη σωτηρία του ανθρώπινου γένους και έτσι θα είναι αιώνια ταυτισμένος με εμάς.

Η Αποκάλυψη είναι ένα μήνυμα από τον Θεό Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα **“προς τις επτά εκκλησίες”**. Το επτά είναι ένας αριθμός που χρησιμοποιείται σε όλη την Αγία Γραφή και έχει την έννοια της πληρότητας, της ολοκλήρωσης του συνόλου. Έτσι το μήνυμα απευθύνεται προς ολόκληρο το **“σώμα του Χριστού”** (την Εκκλησία παγκοσμίως). Παρόλο που αρκετά θρησκευτικά δόγματα ισχυρίζονται ότι μόνο εκείνα αποτελούν την **“αληθινή Εκκλησία”**, το μήνυμα του Θεού στην Αποκάλυψη δεν περιορίζεται σε καμία συγκεκριμένη ομάδα, αλλά απευθύνεται προς όλους τους πιστούς, σε όλο τον κόσμο και όλες τις εποχές, που έχουν το προνόμιο να είναι μέλη της Βασιλείας Του. Αυτό δεν σημαίνει ότι αξίζουμε να γίνουμε **“βασιλείς και ιερείς στον Θεό του και Πατέρα”** – είμαστε όλοι αμαρτωλοί σε όποιο θρησκευτικό δόγμα και αν ανήκουμε. Επειδή όμως ο Χριστός με το αίμα Του πλήρωσε το τίμημα για τις αμαρτίες μας, έχουμε τη ζωντανή ελπίδα ότι θα βρεθούμε στην Ουράνια Βασιλεία Του για πάντα! **“Σ’ αυτόν είθε να είναι η δόξα και η κυριαρχική εξουσία στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.» Αποκάλυψη 1:6.**

⁴ Μερικοί εικάζουν ότι η προσφώνηση **“ο Ερχόμενος”**, αναφέρεται στον Υιό. Ωστόσο, υπάρχουν και τρεις άλλες περικοπές, όπου επαναλαμβάνεται αυτή η προσφώνηση και είναι ξεκάθαρο ότι αναφέρεται στον Θεό Πατέρα. Αρχικά στην Αποκάλυψη 1:8, Εκείνος που είναι **“ο Ων, ο Ην και ο Ερχόμενος”** αποκαλείται ως **“Παντοκράτορας”**, ένας τίτλος που αναφέρεται στον Πατέρα. Έπειτα στην Αποκάλυψη 4:8, πριν εμφανισθεί το Αρνίο, τα τέσσερα ζώα ψάλλουν **“Άγιος, Άγιος, Άγιος, ο Κύριος ο Θεός, ο Παντοκράτορας, ο Ην και ο Ων και ο Ερχόμενος”**. Τέλος, στην Αποκάλυψη 11:15-19 είναι ξεκάθαρο από τα συμφραζόμενα ότι ο Θεός Πατέρας είναι **“ο Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτορας”**, από τον οποίον έρχεται η οργή και η κρίση, και ανοίγεται ο ναός του, και Αυτός είναι **“ο Ων και ο Ην και ο Ερχόμενος”** (εδ. 17).

⁵ Βλέπε κεφάλαιο 4:5. Τα επτά πνεύματα του Θεού αναφέρονται επίσης και στα εδάφια 3:1 και 5:6.

1: 7-9 Η ΜΕΓΑΛΗ ΔΙΑΜΑΧΗ

“Προσέξτε, έρχεται μαζί με τα σύννεφα, και θα τον δει κάθε μάτι, και εκείνοι που τον λόγχισαν, και θα θρηνήσουν με την παρουσία του όλες οι φυλές της γης, ναι, αμήν” Αποκάλυψη 1:7.

Αυτό το εδάφιο περιγράφει το κεντρικό θέμα της Αποκάλυψης. Παρόλο που ο Θεός μας αγαπά όλους και θέλει όλοι να **“γίνουν βασιλείς και ιερείς”** Του, υπάρχουν άνθρωποι που δεν αποδέχονται την αγάπη Του. Υπάρχουν εκείνοι **“που τον λόγχισαν”**.⁶ **“Οι φυλές της γης που θα θρηνήσουν εξαιτίας του”**. Η Αποκάλυψη 6:15 περιγράφει εκείνους που φωνάζουν στα βουνά και στους βράχους να πέσουν πάνω τους και να τους κρύψουν από το πρόσωπο του Χριστού, καθώς επιστρέφει. Τα κεφάλαια 16 και 19 περιγράφουν ότι τα έθνη και οι βασιλείς του κόσμου θα συγκεντρωθούν εναντίον Του στη μάχη του Αρμαγεδδών. Όσο απίστευτο και αν μας φαίνεται, ο Χριστός έχει εχθρούς παρόλη την άπειρη αγάπη που έχει δείξει στην ανθρωπότητα.

Υπάρχουν δύο στρατόπεδα στη Μεγάλη Διαμάχη που εκτυλίσσεται από τότε που **“έγινε πόλεμος στον ουρανό”** (Αποκάλυψη 12:7) εξαιτίας της επανάστασης του Εωσφόρου. (βλ. κεφάλαιο 12). Αυτή η Διαμάχη διεξάγεται στον πλανήτη γη. Ο ίδιος ο Ιωάννης έζησε αυτή τη Μεγάλη Διαμάχη και ως θύμα αλλά και ως νικητής: **“Εγώ, ο Ιωάννης, που είμαι και αδελφός σας, και συγκοινωνός στη θλίψη και στη βασιλεία και στην υπομονή του Ιησού Χριστού, ήμουν στο νησί, που λέγεται Πάτμος, εξαιτίας του λόγου του Θεού, και εξαιτίας της μαρτυρίας του Ιησού Χριστού”** (Αποκάλυψη 1:9). Ο Ιωάννης εξορίστηκε στην Πάτμο (και σύμφωνα με την παράδοση, ξέφυγε από το βασανιστήριο του βρασμού του σε καυτό λάδι) επειδή ήταν με το μέρος του Θεού στη Μεγάλη Διαμάχη.

Το τέλος αυτής της διαμάχης μεταξύ του Χριστού και του Σατανά και η ολοκληρωτική εξάλειψη της αμαρτίας και του κακού, αποτελούν το κύριο θέμα του βιβλίου της Αποκάλυψης. Αυτό το θέμα δεν έχει μόνο θεωρητική σημασία· η Αποκάλυψη δείχνει τον κόσμο χωρισμένο σε δύο μεγάλα στρατόπεδα. Στο ένα στρατόπεδο έχουμε τους ανθρώπους των οποίων τα ονόματα θα βρεθούν γραμμένα στο βιβλίο της ζωής και στο άλλο εκείνους που τα ονόματά τους δεν θα βρίσκονται εκεί (Αποκάλυψη 20:15). Υπάρχουν εκείνοι που είναι με το μέρος του Αρνίου και εκείνοι που είναι με το μέρος του θηρίου (Αποκάλυψη 14:4, 11).

Η επιλογή στρατοπέδου είναι πολύ πιο σημαντική από την επιλογή του πολιτικού κόμματος ή της ποδοσφαιρικής ομάδας που υποστηρίζουμε. Είναι μια επιλογή με ξεκάθαρες επιπτώσεις σε προσωπικό επίπεδο. Κανείς δεν είναι Χριστιανός μόνο και μόνο επειδή γεννήθηκε σε μια χριστιανική οικογένεια ή σε ένα χριστιανικό κράτος και κανείς δεν γίνεται Χριστιανός, μόνο και μόνο επειδή οι γονείς του τον βάφτισαν όταν ήταν μωρό.

Δεν υπάρχει λοιπόν καμία επιλογή που να είναι πιο σημαντική απ’ αυτήν. Οι συνέπειες αυτής της επιλογής μας είναι καίριας σημασίας: θα είμαστε είτε με εκείνους στην πλευρά του Αρνίου, που στο τέλος θα απολαμβάνουν την αιώνια ζωή, είτε με εκείνους στην πλευρά του θηρίου που θα οδηγηθούν στον αιώνιο θάνατο. Η Αποκάλυψη, όπως και ολόκληρη η Αγία Γραφή δεν κάνει καμία αναφορά σε καμία ομάδα ανθρώπων που θεωρούνται ουδέτεροι. Εξ’ ορισμού είμαστε όλοι αμαρτωλοί και βρισκόμαστε στο λάθος στρατόπεδο της διαμάχης. Αλλά οι τρομερές σκηνές της Αποκάλυψης, όπως επίσης και οι υπέροχες υποσχέσεις αυτού του βιβλίου, αποτελούν για εμάς σοβαρή προειδοποίηση και μια ενθαρρυντική υπενθύμιση ότι όλοι έχουν το προνόμιο να

⁶ Στην Α΄ Θεσσαλονικείς 4:18, είναι ξεκάθαρο ότι οι δίκαιοι θα αναστηθούν και θα δουν τον Χριστό να έρχεται. Στην Αποκάλυψη 20:5, είναι ξεκάθαρο ότι “οι υπόλοιποι των νεκρών” δεν θα αναστηθούν μέχρι τη συμπλήρωση των χιλίων ετών. Με άλλα λόγια αυτοί που δεν θα έχουν σωθεί δεν θα δουν το Χριστό να έρχεται μέσα στα σύννεφα. Ωστόσο, αυτό το εδάφιο δείχνει ότι θα υπάρξουν κάποιες εξαιρέσεις, “Αυτοί που τον λόγχισαν”, δηλαδή αυτοί που έπαιξαν βασικό ρόλο στο θάνατό Του (που μπορεί επίσης να περιλαμβάνει και εκείνους “που τον λόγχισαν” διώκοντας τα παιδιά Του) θα αναστηθούν στην πρώτη ανάσταση. Αυτό ακριβώς εννοούσε ο Χριστός, όταν είπε στον Πιλάτο: “Στο εξής, θα δείτε τον Υιό του ανθρώπου να κάθεται στα δεξιά της δύναμης, και να έρχεται επάνω στα σύννεφα του ουρανού.” (Ματθαίος 26:64).

επιλέξουν και να συμμαχήσουν με το στρατόπεδο του Θεού. Μπορούμε όλοι να γίνουμε μέλη του “καινούργιου ουρανού και της καινούργιας γης” (Αποκάλυψη 21:1).

1: 10 Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

“Κατά την ημέρα Κυριακή (αρχ. Κυριακήν ημέραν) ήρθα σε πνευματική έκσταση (αρχ. εν Πνεύματι), και άκουσα πίσω μου μια δυνατή φωνή, σαν σάλπιγγα” Αποκάλυψη 1:10.

Ο Ιωάννης ήταν **“εν Πνεύματι”**. Αυτό σημαίνει ότι ο Ιωάννης πληρώθηκε με το Άγιο Πνεύμα – “Εσείς, όμως, δεν είστε της σάρκας, αλλά του Πνεύματος (εν Πνεύματι), αν το Πνεύμα του Θεού κατοικεί μέσα σας” (Ρωμαίους 8:9). Μπορεί επίσης αυτή η φράση να αναφέρεται στην καθημερινή εμπειρία του αναγεννημένου χριστιανού που “περπατά σύμφωνα με το Πνεύμα” (Γαλάτες 5:16). Όταν όμως αυτή η έκφραση χρησιμοποιείται στην Αποκάλυψη, σημαίνει ότι ο Ιωάννης έβλεπε ένα όραμα, για παράδειγμα: “Και σε πνευματική έκσταση (εν Πνεύματι) με έφερε επάνω σε ένα μεγάλο και ψηλό βουνό, και μου έδειξε τη μεγάλη πόλη, την άγια Ιερουσαλήμ” (Αποκάλυψη 21:10, βλ. επίσης Αποκάλυψη 4:2, 17:3).

Ο Ιωάννης δηλώνει: **“Κατά την ημέρα Κυριακή (αρχ. Κυριακήν ημέρα) ήρθα σε πνευματική έκσταση”**. Σε κάθε άλλη περίπτωση που χρησιμοποιείται αυτή η φράση στην Αποκάλυψη, προσδιορίζει το που μεταφέρθηκε ο Ιωάννης κατά την πνευματική έκσταση. Αυτό το εδάφιο όμως σημαίνει ότι ο Ιωάννης στο όραμα του μεταφέρθηκε στην **“κυριακήν ημέρα”**. Αυτή η φράση είναι μοναδική στην Αγία Γραφή και παρόλο που αργότερα, τον δεύτερο αιώνα,⁷ αναφερόταν στην ημέρα της εβδομάδος Κυριακή,⁸ δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία στην Αγία Γραφή που να υποστηρίζουν αυτή την ερμηνεία. Ουσιαστικά, η ημέρα την οποία ο Κύριος αναφέρει ως ημέρα Του, είναι η ημέρα της έλευσής Του: “Επειδή, όπως η αστραπή, που αστράφτει από το ένα μέρος κάτω από τον ουρανό, λάμπει προς το άλλο μέρος κάτω από τον ουρανό, έτσι θα είναι και ο Υιός του ανθρώπου κατά τη δική του ημέρα” (Λουκάν 17:24).⁹ Όταν ο Ιωάννης λέει “η κυριακή ημέρα” είναι απλά ένας άλλος τρόπος για να πει “η ημέρα του Κυρίου”,¹⁰ που αναφέρεται ξεκάθαρα στην ημέρα που θα επιστρέψει ο Χριστός, για να σώσει το λαό Του, από το διωγμό και την εκτέλεση του θανατικού διατάγματος στο τέλος του κόσμου.¹¹ Είναι η ημέρα που θα καταστραφούν οι αμαρτωλοί “με την επιφάνεια της παρουσίας του (Χριστού)” (Β΄ Θεσσαλονικείς 2:8).

⁷ Η πρώτη σαφής αναφορά της Ελληνικής λέξης “κυριακήν ημέρα” ως η ημέρα της εβδομάδος, Κυριακή, βρίσκεται στο απόκρυφο *Ευαγγέλιο του Πέτρου*, που γράφτηκε στο δεύτερο μισό του δεύτερου αιώνα.

⁸ Στην Καινή Διαθήκη η ημέρα Κυριακή, συνεχώς αναφέρεται ως η *πρώτη ημέρα της εβδομάδος*, ακόμα και στο ευαγγέλιο του Ιωάννη (π.χ. Ιωάννην 20:1), που έγραψε ο Ιωάννης περίπου την ίδια εποχή.

⁹ Κάποιοι μελετητές έχουν δηλώσει ότι η “Κυριακή ημέρα” είναι το Σάββατο. Αυτή η άποψη υποστηρίζεται από την Αγία Γραφή. Ο Χριστός είπε: “ο Υιός του ανθρώπου είναι κύριος και του Σαββάτου” (Ματθαίον 12:8). Παρομοίως, στον Ησαΐα 58:13 αναφέρει: “Ονομάζεις το Σάββατο απόλαυση, *άγια ημέρα του Κυρίου...*” Σε καμία περίπτωση, δεν υπάρχουν στοιχεία στην Αγία Γραφή που να υποστηρίζουν την άποψη ότι “η κυριακή ημέρα” αναφέρεται στην κυριολεκτική ημέρα Κυριακή. Αυτή η θεωρία υποστηρίζεται μόνο από την παράδοση της εκκλησίας, η οποία επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την ανάγκη των Χριστιανών του δεύτερου αιώνα να ξεχωρίσουν από τους Ιουδαίους και το Σάββατό “τους” εξαιτίας του διωγμού των Ιουδαίων από τους Ρωμαίους. Για μια εκτενή συζήτηση για αυτό το θέμα διαβάστε το βιβλίο “From Sabbath to Sunday” του Samuele Bacchiocchi, Pontifical Gregorian University Press (διαθέσιμο από το Biblical Perspectives, Berrien Springs, MI).

¹⁰ “Και ύστερα απ’ αυτά θα εκχέω το πνεύμα μου... Και θα δείξω τέρατα στους ουραμούς κι επάνω στη γη, αίμα, και φωτιά, και αναθυμίαση καπνού. Ο ήλιος θα μεταστραφεί σε σκοτάδι, και το φεγγάρι σε αίμα, πριν έρθει η *ημέρα του Κυρίου*, η μεγάλη και επιφανής. Και οποιοσδήποτε επικαλεστεί το όνομα του Κυρίου θα σωθεί” (Ιωήλ 2:28-32). “Θαρθεί, όμως, η *ημέρα του Κυρίου*, σαν κλέφτης μέσα στη νύχτα, κατά την οποία οι ουρανοί θα παρέλθουν με ορμητικόν συριστό ήχο, και τα στοιχεία, καθώς θα καίγονται, θα διαλυθούν...” (Β΄ Πέτρου 3:10). Βλ. επίσης, Ησαΐας 2:10-21, Ιωήλ 2:1, 10, 11, Ζαχαρίας 1:14-17, Μαλαχίας 4:5, Α΄ Θεσσαλονικείς 5:2-4.

¹¹ Βλ. κεφάλαια 13 και 14 για το σχολιασμό της περιόδου του διωγμού και του θανατικού διατάγματος.

Αυτή η άποψη ενισχύεται από το γεγονός ότι ο Ιωάννης “κατά την ημέρα Κυριακή ήρθε σε πνευματική έκσταση...” και άκουσε “**μια δυνατή φωνή, σαν σάλπιγγα**”. Η σάλπιγγα χρησιμοποιούνταν στο λαό Ισραήλ την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης, για να τραβήξει την προσοχή όταν προέκυπτε κάποιο σημαντικό γεγονός ή όταν υπήρχε άμεσος κίνδυνος. Σαν συμβολισμός σχετίζεται ειδικά με την ημέρα του Κυρίου: π.χ. “Σαλπίστε σάλπιγγα στη Σιών, και αλαλάξτε στο άγιο μου βουνό... επειδή, έρχεται η ημέρα του Κυρίου, επειδή είναι κοντά” (Ιωήλ 2:1 βλ. επίσης Ζαχαρίας 1:14-16, Α΄ Θεσσαλονικείς 4:16). Το βασικό σημείο που δίνει έμφαση το βιβλίο της Αποκάλυψης είναι **η ημέρα του Κυρίου** – η *Κυριακήν ημέραν*, όταν επεμβαίνει ο Θεός για να αναλάβει τα ινία της ανθρωπίνης ιστορίας.

1: 10, 11 ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

Ο Ιωάννης άκουσε το μήνυμα, πριν καν ακόμα δει τον αγγελιοφόρο “**και άκουσα πίσω μου μια δυνατή φωνή, σαν σάλπιγγα, που έλεγε: Εγώ είμαι το Α και το Ω , ο πρώτος και ο τελευταίος και: Ό,τι βλέπεις, γράψ’ το σε βιβλίο, και στείλ’ το στις επτά εκκλησίες που είναι στην Ασία: Στην Έφεσο, και στη Σμύρνη, και στην Πέργαμο, και στα Θυάτειρα, και στις Σάρδεις, και στη Φιλαδέλφεια, και στη Λαοδίκεια**” **Αποκάλυψη 1:10, 11.**

Τα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες είναι σημαντικά για τρεις λόγους. Πρώτον, ήταν μηνύματα προς συγκεκριμένες πραγματικές εκκλησίες που υπήρχαν την εποχή του Ιωάννη στη Μικρά Ασία. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε αυτά τα μηνύματα όσο καλύτερα μπορούμε, λαμβάνοντας υπόψη μας το ιστορικό πλαίσιο της χριστιανικής εποχής του πρώτου αιώνα.

Δεύτερον, τα μηνύματα αυτά έχουν εφαρμογή σε όλους τους χριστιανούς όλων των εποχών που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και προκλήσεις. Για παράδειγμα, το γεγονός ότι ένας χριστιανός μπορεί να χάσει την “πρώτη” αγάπη (Αποκάλυψη 2:4) και να είναι χλιαρός στην αφοσίωσή του προς τον Θεό (Αποκάλυψη 3:16), είναι κάτι που δεν αφορά μόνο την εποχή του πρώτου αιώνα. Η Εκκλησία αντιμετώπισε διωγμούς (Αποκάλυψη 2:10) και εσωτερικές πλάνες (Αποκάλυψη 2:13, 20) πολλές φορές στην ιστορία της. Γι’ αυτό το λόγο, τα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες έχουν μια διαχρονική εφαρμογή και αφορούν όλους τους χριστιανούς.

Τέλος, πολλοί μελετητές έχουν παρατηρήσει στα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες μια επισκόπηση της ιστορίας της χριστιανικής Εκκλησίας, κάτι που συναντάμε και σε άλλα σημεία της Αγίας Γραφής.¹² Αντιλαμβανόμενοι, την κυριολεκτική σημασία των μηνυμάτων προς τις επτά εκκλησίες την εποχή του Ιωάννη (κεφάλαια 2 και 3) και τον αντικατοπτρισμό των μηνυμάτων αυτών στην ιστορία του χριστιανισμού από την πρώτη Αποστολική περίοδο μέχρι και σήμερα, διαπιστώνουμε ότι ο Θεός πραγματικά “εξαρχής αναγγέλλει το τέλος και από πριν” (Ησαΐας 46:10). Όταν συνειδητοποιούμε ότι ο Θεός γνωρίζει την ιστορία του κόσμου πριν ακόμα συμβεί, γνωρίζει δη-

¹² Το γεγονός ότι υπάρχουν επτά εκκλησίες, υποδηλώνει ότι το μήνυμα απευθύνεται σε ολόκληρη την εκκλησία του Θεού, σε όλα τα μέρη της γης και σε όλες τις εποχές. Στον αριθμό επτά προσδίδεται μια προφητική έννοια στην Αποκάλυψη, μιλώντας για γεγονότα που θα συμβούν μελλοντικά από την εποχή του Ιωάννη (για παράδειγμα, οι επτά σφραγίδες, οι επτά σάλπιγγες, οι επτά βροντές και επτά πληγές, όλα αυτά τα μηνύματα είναι προφητικά). Οι επτά εκκλησίες στις οποίες απευθύνονται τα μηνύματα, δεν ήταν οι μοναδικές εκκλησίες στην Ασία ή εκείνες που ήταν πιο κοντά στο νησί της Πάτμου όπου βρισκόταν ο Ιωάννης (η Τρωάδα, η Μίλητος και οι Κολοσσαείς, είναι τρεις που αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη). Αυτό υποδηλώνει ότι επιλέχθηκαν για να συμβολίσουν ένα ευρύτερο θέμα (όπως μια ιστορική περίοδο).

Επιπλέον, θα περίμενε κανείς ότι το βιβλίο της Αποκάλυψης θα ακολουθούσε τη δομή του βιβλίου του Δαυίδ, του βιβλίου της Παλαιάς Διαθήκης που είναι πανομοιότυπο με την Αποκάλυψη. Όπου κάθε όραμα ξεκινά με μία ιστορική αναφορά στην εκάστοτε εποχή και στη συνέχεια επικεντρώνεται στους έσχατους καιρούς. Σύμφωνα με αυτό το μοτίβο, τα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες αποτελούν μια επισκόπηση της ιστορίας. Θα πούμε περισσότερα σχετικά με αυτό στο κεφάλαιο 2, όπου αναλύονται τα μηνύματα προς τις εκκλησίες.

λαδή “το τέλος από την αρχή”¹³, μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι γνωρίζει και τα δικά μας προσωπικά ζητήματα και θα μας ευλογήσει όταν ανταποκριθούμε στην καθοδήγηση Του.¹⁴

1: 12 – 15 Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΟ ΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΛΥΧΝΙΩΝ

“Και στράφηκα να δω τη φωνή που μίλησε μαζί μου, και καθώς στράφηκα, είδα επτά λυχνίες, και στο μέσον των επτά λυχνιών είδαν έναν, όμοιον με υιόν ανθρώπου, ντυμένον με ποδήρη χιτώνα, και περιζωσμένον με χρυσή ζώνη κοντά στους μαστούς, το δε κεφάλι του και οι τρίχες ήσαν λευκές σαν λευκό μαλλί, σαν χιόνι και τα μάτια του σαν φλόγα φωτιάς και τα πόδια του όμοια με χαλκολίβανο, σαν να ήσαν πυρακτωμένα μέσα σε καμίνι και η φωνή του σαν φωνή από πολλά νερά” Αποκάλυψη 1:12–15.

Ο Χριστός, ο Υιός του ανθρώπου, βρίσκεται στο μέσον “των επτά λυχνιών”,¹⁵ που συμβολίζουν “τις επτά εκκλησίες” (Αποκάλυψη 1:20). Φορά έναν “ποδήρη χιτώνα”. Η λέξη “ποδήρης”¹⁶ χρησιμοποιείται για να περιγράψει το ένδυμα που φορούσε ο αρχιερέας στη λειτουργία του επίγειου αγιαστηρίου (Εξοδος 28:31-35, 39:22-26). Εδώ έχουμε μια θαυμάσια εικόνα του Χριστού να παρουσιάζεται ως ο Μέγας Αρχιερέας μας. Η προς Εβραίους Επιστολή κάνει αναφορά στον Χριστό ως Αρχιερέα και λέει ότι είναι “όσιος, άκακος, αμόλυντος, ξεχωρισμένος από τους αμαρτωλούς... ψηλότερος από τους ουρανούς” (Εβραίους 7:26) και παρόλα αυτά Τον συναντάμε στο μέσον της διεφθαρμένης Εκκλησίας. Μερικά από τα γνωστότερα χριστιανικά δόγματα διδάσκουν ότι η Εκκλησία, αφού είναι το σώμα του Χριστού, είναι τέλεια και δεν σφάλει ποτέ.¹⁷ Αλλά το βιβλίο της Αποκάλυψης δεν παρουσιάζει την Εκκλησία ως τέλεια· αντιθέτως δηλώνει ότι είναι ελλιπής και διεφθαρμένη. Αυτή η Εκκλησία έχει χάσει “την πρώτη αγάπη” (Αποκάλυψη 2:4), υποστηρίζει ψεύτικες διδασκαλίες (Αποκάλυψη 2:14,15), ανέχεται την Ιεζάβελ και την ανηθικότητά της (Αποκάλυψη 2:20), είναι πνευματικά νεκρή (Αποκάλυψη 3:1) με μια απεχθή αυταρέσκεια (Αποκάλυψη 3:16,17).

Αλλά παρόλο που είναι ελλιπής, ο Χριστός δείχνει την αγάπη Του και διακονεί ως Αρχιερέας στο μέσον της. Ο Χριστός με την ενσάρκωσή Του μας έδειξε ότι δεν διαχωρίζεται από το αμαρτωλό ανθρώπινο γένος. Μπορούμε να “πλησιάζουμε, λοιπόν, με παρρησία στον θρόνο της χάρης, για να πάρουμε έλεος, και να βρούμε χάρη προς βοήθεια σε καιρό ανάγκης” (Εβραίους 4:16). Δεν

¹³ Ησαΐας 46:9,10

¹⁴ Για παράδειγμα η πρώτη ιστορική επισκόπηση του Δανιήλ ήταν η εικόνα στο δεύτερο κεφάλαιο. Περιγράφει τις αυτοκρατορίες στη διάρκεια της ιστορίας. Αλλά το ουσιαστικό μήνυμά είναι ότι όλες αυτές οι αυτοκρατορίες κάποια στιγμή θα φτάσουν στο τέλος τους και “ο Θεός του ουρανού θα σηκώσει μια βασιλεία, που δεν θα φθαρεί στον αιώνα” Δανιήλ 2:44.

¹⁵ Η απόλυτη ενότητα του Πατέρα και του Υιού φαίνεται από το γεγονός ότι “ο Υιός του ανθρώπου” (ο Χριστός) δηλώνει ότι είναι “ο Πρώτος και ο Τελευταίος” (Αποκάλυψη 1:11). Αλλά στην Παλαιά Διαθήκη ο τίτλος “ο Πρώτος και ο Τελευταίος” αποδίδεται ξεκάθαρα στον Πατέρα – “Εγώ είμαι ο πρώτος, και εγώ ο έσχατος, και εκτός απόμένα Θεός δεν υπάρχει” (Ησαΐας 44:6).

¹⁶ Παρόλο που η Παλαιά Διαθήκη γράφτηκε στα Εβραϊκά, έχουμε τη μετάφραση των Εβδομήκοντα, που συντάχθηκε από ελληνόφωνους μελετητές στην Αλεξάνδρεια περίπου 100 χρόνια π.Χ. Παρά τις ανακρίβειές της, μας επιτρέπει να συγκρίνουμε λέξεις που χρησιμοποιούνται στην Καινή Διαθήκη (όπως στην Αποκάλυψη) με αντίστοιχες στην Παλαιά.

¹⁷ Για παράδειγμα, η Ορθόδοξη Εκκλησία διδάσκει: “ο Χριστός και το Άγιο Πνεύμα είναι αλάνθαστοι και, αφού η Εκκλησία είναι το σώμα του Χριστού και αποτελεί συνέχεια της Πεντηκοστής, είναι ως εκ τούτου αλάνθαστη... όπως δηλώνει ο Δοσίθεος: «Πιστεύουμε πως η Καθολική Εκκλησία διδάσκεται από το Άγιο Πνεύμα... και ως εκ τούτου πιστεύουμε και ομολογούμε ότι είναι αδιαμφισβήτητο ότι η Εκκλησία μπορεί να σφάλει ή να εξαπατηθεί ή να επιλέξει ποτέ το ψέμα, αντί για την αλήθεια”. (Ware, *The Orthodox Church*, σελ. 248, 1997, Penguin Books). Επίσης η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία διδάσκει: “Έχει καθοριστεί από τον Θεό η εκκλησία να διδάσκει την αποκεκαλυμμένη αλήθεια, η Εκκλησία είναι αλάνθαστη... σε θέματα πίστης και ηθικής”. (*The Catholic Encyclopedia*, article “The Church”).

χρειάζεται να εξαγνιστούμε πριν πλησιάσουμε στον Χριστό· ουσιαστικά μόνο Εκείνος μπορεί να μας εξαγνίσει.

Όταν πλησιάζουμε στον Χριστό και μεταμορφωνόμαστε, πρόθεση Του είναι να γίνουμε **“λυχνίες”**. **“Οι επτά λυχνίες, που είδες, είναι οι επτά εκκλησίες”** (Αποκάλυψη 1:20). Ο ρόλος της λυχνίας είναι να φωτίζει το χώρο όταν τοποθετείται κάπου ψηλά. Ο Χριστός είναι “το φως του κόσμου” (Ιωάννης 9:5), αλλά ο κόσμος μπορεί να δει τον Χριστό μόνο αν η Εκκλησία Του Τον υψώσει και αποκαλύψει τον χαρακτήρα Του. Γι’ αυτό ακριβώς ο Σατανάς επιτίθεται στην Εκκλησία τόσο ανελέητα, όπως θα δούμε παρακάτω στα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες.

1: 16 – 20 ΙΗΣΟΥΣ, Ο ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ

“Και στο δεξί του χέρι είχε επτά αστέρια, και από το στόμα του έβγαινε μια κοφτερή δίστομη ρομφαία και η όψη του έλαμπε, όπως λάμπει ο ήλιος μέσα στη λαμπρότητά του. Και όταν τον είδα, έπεσα κοντά στα πόδια του σαν νεκρός, και έβαλε επάνω μου το δεξί του χέρι, λέγοντας: Μη φοβάσαι εγώ είμαι ο πρώτος και ο τελευταίος, κι αυτός που ζει, και έγινα νεκρός και δεξ, είμαι ζωντανός στους αιώνες των αιώνων αμήν, και έχω τα κλειδιά του άδη και του θανάτου” Αποκάλυψη 1:16-18.

Ο Ιωάννης παρατηρεί ότι ο Χριστός έχει στο δεξί Του χέρι επτά αστέρια. Ο άγγελος του εξηγεί ότι **“το μυστήριο των επτά αστεριών, που είδες στο δεξί μου χέρι... είναι οι άγγελοι των επτά εκκλησιών”**. Παρόλο που η λέξη “άγγελος” συχνά αναφέρεται στις αγγελικές ουράνιες υπάρξεις, σε αυτή την περίπτωση σημαίνει “αγγελιοφόρος, αυτός που αποστέλλεται” και μπορεί επίσης να αναφέρεται σε έναν άνθρωπο που μεταφέρει ένα μήνυμα από τον Θεό. Προφανώς, έχουμε ακριβώς το ίδιο νόημα και εδώ, επειδή στα κεφάλαια δύο και τρία δίνεται η εντολή στον Ιωάννη “προς τον άγγελο της εκκλησίας (της Εφέσου, της Σμύρνης κλπ.), γράψε”. Ο Ιωάννης δεν απηύθυνε τις επιστολές του σε ουράνιες υπάρξεις· αλλά στους πρεσβυτέρους των εκκλησιών που είχαν την ευθύνη να μεταφέρουν τα μηνύματα του Θεού στα μέλη.

Τα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες (κεφάλαια 2, 3) κάνουν λόγο ότι ο λαός του Θεού θα ζήσει τρομερές στιγμές δοκιμασίας, πειρασμών, διωγμών και κάποιες φορές αποτυχίας. Παρόλο όμως που συχνά ο λαός του Θεού έχει ολισθήσει, τελικά δεν έχει ηττηθεί· εδώ ο Χριστός συμβολικά παρουσιάζεται ως ο τελικός νικητής – **“και από το στόμα του έβγαινε μια κοφτερή δίστομη ρομφαία”** (Αποκάλυψη 1:16).

Ο συμβολισμός της ρομφαίας επαναλαμβάνεται στο κεφάλαιο 19. Εκεί διαβάζουμε για τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού όταν θα επιστρέφει ως ουράνιος πολεμιστής πάνω σε ένα λευκό άλογο **“και από το στόμα του βγαίνει μια κοφτερή ρομφαία, για να χτυπάει με αυτή τα έθνη κι αυτός θα τους «ποιμάνει με σιδερένια ράβδο»**” (Αποκάλυψη 19:15) και δηλώνει την τελική νίκη του Χριστού απέναντι στους εχθρούς Του. Διαβεβαιώνει την Εκκλησία Του, που θα αντιμετωπίσει σχεδόν 2000 χρόνια δοκιμασιών, το “χάραγμα του θηρίου” και το θανατικό διάταγμα, ότι στο τέλος θα έρθει η νίκη και η απελευθέρωση. Δίνεται η διαβεβαίωση στον Ιωάννη, που υποφέρει, εξόριστος σε ένα νησί και σε όλους τους πιστούς ανά τους αιώνες που καταδυναστεύονται και μερικές φορές αισθάνονται εγκαταλελειμμένοι: **“Μη φοβάσαι, εγώ είμαι ο πρώτος και ο τελευταίος, κι αυτός που ζει, και έγινα νεκρός και δεξ, είμαι ζωντανός στους αιώνες των αιώνων, αμήν, και έχω τα κλειδιά του άδη και του θανάτου”** (Αποκάλυψη 1:17, 18). Οι διωγμοί, ο χλευασμός και η ηττοπάθεια δεν θα διαρκέσουν για πάντα.

Όταν ο Ιωάννης αντίκρισε το πρόσωπο του Χριστού σε όλη τη δόξα Του **“έπεσε κοντά στα πόδια του σαν νεκρός”**. Αλλά ο Χριστός **“έβαλε επάνω του το δεξί του χέρι, λέγοντας: Μη φοβάσαι”**. Ο θνητός, αμαρτωλός άνθρωπος δεν μπορεί να δει τον Χριστό σε όλη Του τη δόξα και την αγιότητα, εκτός και αν με έναν υπερφυσικό τρόπο λάβει δύναμη και αντέξει στο θέαμα. Αλλά με την εντολή **“μη φοβάσαι”**, ο Ιωάννης ενδυναμώθηκε και έγινε μάρτυρας της θαυμαστής αποκάλυψης του Θεού, του Χριστού και της Βασιλείας Του, που κανείς ποτέ πριν δεν είχε αντικρίσει.

Κάποια μέρα θα δούμε και εμείς τον Θεό σε όλη Του τη δόξα, αλλά αν βλέπαμε τη δόξα Του και την αγιότητά Του τώρα, θα ήταν κάτι τόσο συγκλονιστικό που θα έφερνε τον θάνατο.¹⁸ Ο Θεός με το έλεός Του δεν έχει αποκαλυφθεί πλήρως με όλη την δόξα Του στην αμαρτωλή ανθρωπότητα, μας αποκαλύπτεται όμως μέσω του λόγου Του και μέσω του Χριστού, που πήρε την ανθρώπινη φύση, ώστε να μπορέσουμε να δούμε τον Θεό. Αλλά η μέρα είναι κοντά, όταν **“θα τον δει κάθε μάτι”** (Αποκάλυψη 1:7), “όταν ο Κύριος Ιησούς αποκαλυφθεί από τον ουρανό μαζί με τους αγγέλους της δύναμής του, μέσα σε φλόγα φωτιάς” (Β΄ Θεσσαλονικείς 1:7).

Αυτή θα είναι μια τρομακτική μέρα για εκείνους που παρηγορούνταν στη σκέψη ότι μπορούν να αγνοήσουν τον Χριστό και να ζήσουν όπως τους αρέσει και ότι παρόλα αυτά θα τους σώσει εξαιτίας της αγάπης και του ελέους Του. Ο Ιωάννης βλέπει ότι εκείνοι που επίμονα απέρριπταν τον Θεό θα φωνάξουν “προς τα βουνά και προς τις πέτρες: Πέστε επάνω μας, και κρύψτε μας από το πρόσωπο εκείνου που κάθεται επάνω στον θρόνο” (Αποκάλυψη 6:16).

Από την άλλη πλευρά, εκείνοι που Τον αναζητούσαν με όλη τους την καρδιά, θα Τον γνωρίσουν μέσω του Αγίου Πνεύματος που ζει μέσα τους και θα αγαλλιόσονται όταν Τον δουν να επιστρέφει. “Και κατά την ημέρα εκείνη θα πουν: Δέστε, αυτός είναι ο Θεός μας, τον περιμέναμε, και θα μας σώσει, αυτός είναι ο Κύριος, τον περιμέναμε, θα χαρούμε και θα ευφρανθούμε στη σωτηρία του” (Ησαΐας 25:9).

Το βιβλίο της Αποκάλυψης είναι η ιστορία του τρόπου με τον οποίο ο Θεός προετοιμάζει τον κόσμο για την πλήρη αποκάλυψη της δόξας Του. “Αλλά, ζω εγώ, και ολόκληρη η γη θα γεμίσει από τη δόξα του Κυρίου” (Αριθμοί 14:21). **“Προσέξτε, έρχεται μαζί με τα σύννεφα, και θα τον δει κάθε μάτι”** (Αποκάλυψη 1:7). Ο Χριστός αυτή τη στιγμή εργάζεται για να μας προετοιμάσει για εκείνη την ημέρα.

Η γρήγορη εκπλήρωση των προφητειών της Αποκάλυψης δείχνει ότι “η ημέρα του Κυρίου” πλησιάζει και πρόκειται να γίνουμε μάρτυρες των πιο θαυμάσιων γεγονότων που συνέβησαν ποτέ, γεγονότα που με δυσκολία θα μπορούσαμε να φανταστούμε, αν δεν μας είχαν γνωστοποιηθεί μέσα από τους συμβολισμούς της Αποκάλυψης του Ιησού Χριστού. Τα μηνύματα αυτού του βιβλίου δόθηκαν για να είμαστε έτοιμοι την ημέρα της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού. **“Μακάριος αυτός που διαβάζει, κι αυτοί που ακούν τα λόγια της προφητείας, και τηρούν τα γραμμένα μέσα σ’ αυτή, επειδή ο καιρός είναι κοντά”** (Αποκάλυψη 1:3).

¹⁸ Μερικοί από τους πιο πιστούς ανθρώπους που έζησαν ποτέ, δεν κατάφεραν να σταθούν στη θέα της ακάλυπτης δόξας Του. (Βλέπε Δανιήλ 8:18, 10:8-19)